

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znana mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Baltiška zveza

V Rigi so se sestali zunanji ministri držav, ki tvorijo Baltiško zvezo, da se svetujejo o sodobni situaciji in da pretehtajo dogodke, ki se odvijajo v svetu in posebej še v baltiskem področju in njegovem sosedstvu.

Baltiško zvezo tvorijo male države, ki so vse nastale na obrobju nekdanje Rusije: Litva, Latvija in Estonija. Finska ne pripada zvezi, saj se ta severna republika drži ves čas svoje eksistence kolikor mogoče zase, družec se raje na skandinavsko nego na baltiško stran. Baltiška zveza se je osnovala v septembru leta 1934. s ciljem, da pripomore do enotne in zato uspešnejše politike v mednarodnih odnosih. V mnogem pogledu predstavlja ta zveza nekako kopijo Male antante. Podobno kot naša zveza si prizadeva, da poenoti ne le politiko zunanjega področja, marveč tudi notranje življenje tamkaj, kjer se more s pridom za vse izvajati zblizevanje, zlasti na gospodarskem in kulturnem področju. Enako kakor Mala ima tudi Baltiška antanta redne sestanke državnikov.

Baltiške države živijo v zadnjih letih nekako v zatišju. Tamkaj dosedaj ni velikih konfliktov, ni silnih sporov, ki bi obračali naše pozornost mednarodnopolitičnih opazovalcev. Zato je razumljivo, da vzbujajo konferenice baltičkih državnikov širše zanimanje samo v omejeni meri. Evropi vsaj za enkrat ni treba, da bi k svojim neštetim brigam uvrstila še skrb za Baltik in obrobne države.

Pa vendar se lahko reče, da je tak desinteresan dandanes že nekoliko nesodoben. Baltik postaja vse bolj in z njim tudi baltičke države. Rastouči pomen jim daje njihova lega, saj tvorijo vmesni pas med Rusijo in Nemčijo. Danes pa se zapleta evropska politična situacija v prvi vrsti pod pretečimi znamenji rusko-nemškega nasprotja. — Nürnbški poziv na nekako moderno križarsko kampanjo zoper komunizem je samo ena od zunanjih oblik tega nasprotja. Konkretnost je kombinacija znamenite politične osi Berlin - Rim, a najbolj realna je težnja nove Nemčije, da doseže na zunanje-političnem področju uspehe, ki naj temeljito povečajo njen p. restiz. In naj bo ta antagonizem kakršenkoli, najprirodnejše področje za realizacijo konfliktnih težej in možnosti je ravno baltičko področje.

Kakor hitro je Nemčija sklenila razum z Anglijo o medsebojnem razmerju v pomorskem oboroževanju, je postalo na Baltiku nemirno. Zakaj s trenutkom, ko se je pričelo nemško pomorsko oboroževanje, se je povečala nemška sila na Baltiku. Zato je bilo povsem razumljivo, da se je takrat Poljska pričela zopet odkimati od Berlina, pa zlasti da je začela Moskva pripravljati z vso vmeno tudi obnovo svoje sile na morju.

Nadaljnje vznemirjenje je prinesla doba državljanske vojne na Španem. Na prvi pogled je ta zveza presenetljiva, saj je Španija daleč od Baltika in nima z njim nikake zveze. Pa vendar je malo drugače. Španija je postala svarilen vzgled za baltičke države. Mnogokrat se je naglašalo, da je nemiseln strah pred nemško-ruskim spopadom, saj obe državi sploh nimata skupne meje, pa potemtakem ne moreta udariti druga na drugo. Španska državljanska vojna je pokazala na jako preprost način, kako naglo se najde možnost za spopade veslel na tujem ozemlju in preko njega. Vzemimo, da se iz kakršnegakoli povoda nekje v eni ali drugi od baltičkih republik vname spor med političnimi strankami, med svetovnonazorskimi tabori. Ni si težko predstavljati možnosti, da se iz takega konflikta razplete notranja krvava borba po španskem primeru. Za onega, ki bi se mu zdelo vendarle predaleč od takih solucij, je dovolj, ako se opozori, kolikokrat se sploh ni dalo ugotoviti, v koliko so bili zunanji agenti povzročitelji velikih ali vsaj usodnih sporov, ki so se razpisali daleč preko meja lastne države.

Ako pretehtamo le in druge opasnosti, ki jih nudi lega med obema najhujšima nasprotnikoma sedanjosti, nam je razumljivo, zakaj so baltičke države tako vnete članice Društva narodov in zakaj je Baltiška zveza odločen pristajalec ženevskega pakta ter zagovornik miru, organiziranega na čim širši osnovi, s čim širšo medsebojno garancijo. Samo za dvostranske pogodbe v Baltiku ne bodo nikdar ugodni pogoji, vedno bodo želele baltičke republike nasloniti svoje zunanje-politično udejstvovanje na soglasnost z vodilnimi državami ženevskega foruma. Da pri tem posebno rade gledajo na Vel. Britanijo, ki ji pripada klasična vloga moderne kraljeve morja, kot na svojo najzanesljivejšo pokroviteljico, je več ko samo ob sebi umljivo.

V taki situaciji je naravno, da ob Baltiku budno spremljajo razvoji dogodkov, pa da želijo vedno imeti pred seboj jasno sliko in vse pogoje za takojšnjo odločitev. Redne in pogostne konference so jim zato nujno potrebne. Dasi

BIVŠI ANGLEŠKI KRALJ SE BO POROČIL NA DUNAJU

Vojvoda Windsorski bo čez zimo ostal v Avstriji, se spomladi na Dunaju poročil, na poročno potovanje pa prišel v Dalmacijo

Dunaj, 14. decembra. d. Bivši angleški kralj, vojvoda Windsorski, je prispel sinoči na Dunaj. Pripeljal se je na zapadni kolodvor z arlberskim ekspressom, ki prihaja na Dunaj ob 22.15. Na njegovo izrecno željo ni bilo nikakega uradnega sprejema. Na peronu sta ga pričakala samo angleški poslanik lord Selby in predsednik dunajske policije dr. Skubl.

Čeprav so skušali držati prihod bivšega kralja v tajnosti, se je vendar o njem zvedelo že zvečer po mestu in se je pred kolodvorom zbrala ogromna množica. Brez odpora pa se je v dala policijskim navodilom in ni šli na kolodvor sam. Pač pa je popularnemu vojvodi priredila velike ovacije, ko se je s svojimi spremljevalci odpeljal v dveh avtomobilih.

Vojvoda se je odpeljal naravnost v grad Enzersfeld pri Dunaju, kjer bo gost barona Evgena Rotschida. Ostal bo tam čez božične praznike, vendar je verjetno, da bo že pred božičem naredil par izletov v razna avstrijska zimska zdravilišča.

Avstrijska vlada je danes izdala komunikacije, ki sporoča, da se je vojvoda Windsorski naselil v gradu Enzersfeldu. Komunikacije poziva prebivalstvo, naj se tudi sedaj ponasa enako taktčno, kakor se je ponasalo ob priliki prejšnjih obiskov, ki jih je vojvoda Windsorski naredil v Avstriji kot angleški prestolonaslednik in letošnje poletje tudi kot kralj.

Po božiču bo bivši kralj Edvard, ki je velik prijatelj zimskega sporta, odpotoval za dalje časa na Tirolsko in tam prebil zimsko sezono. Kje se bo nastanil, še ni znano, računajo pa da bo obiskal več znanih zimskih sportnih krajev. V zgodnji spomladi se bo po dosedanjih dispozicijah odpeljal v Dalmacijo, ki se mu je letošnje poletje, ko je prvič obiskal, zelo prikupila. Za veliko noč bo najbrž v Dubrovniku.

Medtem ko poteka po angleških zakonih predpisana šestmesečna doba po razporeki gospe Simpsonove. Potem ne bo nobene ovire več za njeno poroko z vojvodo Windsorskim. Poroka bo najbrž na Dunaju, na kar se bosta poročena vrnila v Dalmacijo in se tam za delj časa ustavila. Iz Dalmacije se bosta odpravila na daljše potovanje po svetu.

Poslanica kralja Jurija

Zahvalna in vdanostna adresa lordske zbornice

London, 14. decembra. w. V zgornji zbornici je vrhovni komornik (dvorni minister) lord Chramer prečital danes naslednjo poslanico kralja Jurija VI.:

»Zasedel sem prestol v izrednih okoliščinah, kakršnih doslej še ni bilo, in v

trenutku velike osebne potrtosti. Sklenil pa sem, da bom storil in izvrševal svoje dolžnosti. Pri tem se opiram na zavest, da uživam podporo, ki mi jo nudijo dobra volja in simpatije podanikov tukaj in povsod v svetu. Trajno si bom z božjo pomočjo in s podporo svoje

ministrstva soglasno sklenili, — da bodo počakali na nadaljni potek dogodkov na Kitajskem, ki pa ga je treba skrbno zasledovati.

List »Ali Sunbun« piše, da bo japonska vlada ne glede na najnovejšo dogodev dosledno in odločno nadaljevala svoj politični program konsolidacije razmer na severnem Kitajskem. V zvezi temu, pravi list, je tokijska vlada slej ko prej pripravljena nadaljevati pretrgane razgovore z nankinško vlado.

Kaj pravijo v Moskvi

Moskva, 14. decembra. AA. Najnovejši dogodki na Kitajskem zbuja veliko zanimanje. V nekaterih krogih trdijo, da je do vsakega maršala Čangsuelianga, čeprav je gospodarsko naperjena proti Japonski, prišlo baš na hujškane japonskih agentov, ker bi Japonska za vsako ceno rada dobila izgovor za nove intervencije in nova zavajevanja. To trditve utemeljujejo s tem, da je pri vstaji maršala Čangsuelianga igral pomembno vlogo Vangcengvaj, ki je znan kot izrazit pristaš Japonske. Vangcengvaj dela po sodbi teh krogov po nalogu iz Tokija, da bi izrazil na Kitajskem zmešnjava, ki bi olajšala japonsko prodiranje. V To-

ljubljene soproje prizadeval ohraniti čast kraljevine in delati za srečo svojih narodov.

Lord Halifax je predlagal adreso na kraljevo poslanico. V adresi se izraža kralju zahvala in se izreka vdanost njemu in kraljici. Adresa poudarja zaupanje, da bosta kralj Jurij in njegova vlada vedno čuvala svobodo države ter pospeševala blagostanje in napredek prebivalstva. Adresa je bila soglasno sprejeta. Lord Halifax se je zahvalil in v svojem govoru med drugim poudaril: »Na javno mnenje drugih narodov ni ničesar napravilo večjega vtisa, kakor dokaz treznosti angleškega naroda in njegove sposobnosti, da izvrši nagele sklepe. Nihče ni skušal prikrivati ali omalovaževati resnosti položaja, krona pa je v ljubezni naroda tako globoko zasidrana, da sta bila krona in narod v zadnjih nevarnih trenutkih popolnoma eno.«

Danes je obhajal novi kralj svoj 41. rojstni dan. Na izrecno željo kraljevo se z ozirom na izvršeno spremembo na angleškem prestolu niso vršile nikakršne zunanje svečanosti, marveč le običajne uradne ali intimne proslave. Pač pa je kralj prejel nešteto brzogovornih čestitk.

Čestitka kneza namestnika

Beograd, 14. decembra. AA. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je danes čestital za rojstni dan kralja Juriju VI., ki se mu je v odgovoru prirsno zahvalil.

Odmev v Ameriki

Newyork, 14. decembra. AA. Ameriški listi posvečajo veliko pozornost dogodkom na Kitajskem in pišejo obširno o aretaciji maršala Čangsuelianga. »Newyork Times« vidi v tem veliko ljudsko gibanje z namenom, da bi čim prej pognali Japonce iz severne Kitajske. List misli, da bo moral maršal Čangsueliang izpremeniti svojo prejšnjo politiko čakanja v napada na politiko. »Newyork Herald Tribune« pravi da je posebne važnosti, ker zahtevajo vojaški krogi iz okolice maršala Čangsuelianga, naj pridejo v Kitajsko armado tudi kitajski komunisti, da bi se tako ustvarila skupna protijaponska fronta. Toda vojna Kitajske proti Japonski, bi pomenila za Kitajsko nacionalni samomor.

Zanimanje v Angliji

London, 14. decembra. AA. Angleška vlada spremlja z velikim zanimanjem razvoj položaja na Kitajskem. Njena živa želja je, naj bi se zaradi sedanje krize ne oslabil moč osrednje vlade v Nankingu.

General Franco pripravlja novo ofenzivo

Po portugalskih vesteh bi rad čim prej izkoristil položaj na ostalih frontah

Lizbona, 14. decembra. o. General Franco je dovršil koncentracijo četr svoje vojske okrog Madrida. Pričakovati je, da se bo v najkrajšem času pričela nova in zadnja ofenziva proti glavnemu mestu, ker se nacionalistom zelo mudi, da bi nadaljevali svojo akcijo po ostalih delih Španije, predvsem pa v Kataloniji, kjer se je položaj v zadnjih dveh dneh v znatni meri izpremenil v njihovo korist. Kakor znano, sta se v Barceloni hudo spri dve socialistični skupini, moskovska in trockijevska. Zaradi tega spora je morala vlada podati ostavko in vse kaže, da bo prišlo v Kataloniji do nevarnega obračunavanja med obema socialističnima taboroma.

Na drugi strani je blokada Barcelone sedaj že dovršena, tako da ne more v luko in iz nje nobena ladja, ki jo nacionalistične vojske ladje ne bi lahko kontrolirale in preiskale. Pričela se je tudi že organizacija blokade ostalih katalonskih in španskih vladnih luk. Razen tega Rusija ne pošilja več toliko ladij z vojni materialom in prevovalci, delno zaradi tega, ker je bilo več ruskih ladij v zadnjem času zmanjkalih, pa tudi zato, ker je v Parizu zmanjkalo španskega zlata za te dobave. V ostalem so, kakor zatrjujejo poučeni krogi republikanski španski voditelji zelo nezadovoljni z ruskimi dobavami, ker so jim iz Rusije poslali samo staro blago.

Vojno poročilo republikanske vlade

Valencija, 14. decembra. AA. Na madridskem bojišču vlada popolno zatišje. Na baskičkem bojišču so naše čete, k operirajo v odseku pri Alavezu zavzele važno položajsko Alto Dessi. Naše topništvo je obstrlevalo Villareal.

Letala, ki vrše varstveno službo nad Madridom, so večkrat sestrelila sovražno letalo nad mestom samim.

Iz nacionalističnega tabora

Salamanca, 14. decembra. AA. Uradno poročilo vrhovnega poveljstva nacionalistične junte pravi med drugim:

Nasprotnik se vedno skuša napadati na fronti pri Villarealu. Napadi so bili vsi odbiti. Sovražnik je po umiku pustil na bojišču veliko mrtvih in mnogo orožja. Pri Monzonu so naši zavzeli poslovanje nesrečkor. General Aranda poroča z asturjskega bojišča, da so bili sovražniki odbiti.

Kraljeva zahvala

Beograd, 14. decembra. AA. Povodom krstne slave kraljevega doma so bile poslana na najvišji naslov mnogobrojne čestitke od oseb in ustanov v državi in tujini, v katerih so bili podani izrazi udanosti in zvestobe ter izražene tople želje za dolgo življenje, srečo, slavo in napredek Nj. Vel. kralja, Nj. Vel. kraljice Marije, Nj. kr. Vis. kneza namestnika in kraljevega doma. Po najvišjem nalogu je pisarni Nj. Vel. kralja v čast izraziti zahvalo poveljcem in ustanovam za poslana čestitke kakor tudi vsem, ki so se ob tej priliki vpisali v dvorske knjige.

Iz pisarne Nj. Vel. kralja št. 120243.

Turške zahteve pred DN

Zeneva, 14. decembra. AA. Turška delegacija se je vse dopolne pripravljala na debato, ki se je popoldne razvila pred svetom DN zaradi Antiohijske in Aleksandrete. Za 17. uro je bila oklicana tajna seja sveta, na kateri je bila plenarna seja, posvečena petični ankarske vlade, ki jo zastopa zunanji minister Ružd; Aras. Jutri bo francoski državni podtajnik Viennot odgovoril na izjavljani turškega zastopnika. Viennot je imel dopolne dolg razgovor z britanskim delegatom Crambom.

Pariz, 14. decembra. AA. (Havas) »Ouvrec« piše da je Turčija pripravljena izjaviti v Društvu narodov, da pristana na morbitno internacionalizacijo aleksandrejskega pristanišča, tako da bi bilo svobodno gospodarsko izhodišče po morju v Irak, Iran in Afganistan.

Nove krvave homatije na Kitajskem

Upor v več provinciah proti nankinški vladi — Maršal Čangsueliang je hotel preneti Čangkajsko

London, 14. decembra. u. Položaj na Daljnem vzhodu se je zaradi novih homatij na Kitajskem čez noč silno poostil. Proti maršalu Čangkajsku, ki mu naciona. listi očitajo, da je premalo odločen proti Japonski, je prišlo namreč te dni do o-itega upora, čegar obsega sicer še ni mogoče preceiniti, vendar je položaj zelo resen. Dosedaj je dognano le dejstvo, da o uporniki pod vodstvom mladega maršala Čangsuelianga aretirali maršala Čangkajsko, umorili več nitruj vseh generalov in zaprli na stotine oficirjev. Čangkajška namera so odvedli neznano kam in je tudi njegova usoda še povsem negotova. Po eni verziji so ga uporniki ubili, po drugi je še živ, po tretji je baje celo že zopet na potu v Nanking. Po nekaterih vesteh so uporniki ugrabili tudi maršalovo ženo. Maršal Čangsueliang je baje absoluten gospodar položaja na severni Kitajski in se njegovi vojski neprestano pridružujejo novi oddelki dobrovoljcev.

Nankinška vlada je poslala proti upornikom takoj močne oddelke vojaštva in je med obema taboroma že prišlo do prvih spopadov. Vladne čete prodirajo proti severu vzdolž proge Tungšan—Sianfu, kjer se vrše ljuti boji, katerih izid pa še ni znan. Upor se je razširil tudi na province Honan, Sečuan in Inkava ču. Mesto Sianfu, kjer je izbruhnil upor, bombardirajo vladna letala.

Pravo ozadje upora še ni ugotovljeno, po japonskih vesteh ima svoje prste vmes baje Rusija in naj bi to ruski odgovor na nemško-japonsko protikomunistično pogodbo. Dejstvo je, da ima sedanji pokret izrazito protijaponski značaj, kar povzroča tokijski vladi zelo resne skrbi in more priti še do nedoglednih dogodkov.

Živ ali mrtev

Sanghaj, 14. decembra. o. Tudi sem je prispela vest, da je bil maršal Čangkajšek ubit. Baje ga je ustrelil sam uporniki general Čangsueliang, ki se je silno raztogotil, ker ga je nankinška vlada odstavila in mu zapretila z najhujšo kaznijo.

Peking, 14. decembra. g. Po privatnih kitajskih vesteh, ki pa uradno še niso potrjene, je bil maršal Čangkajšek izpuščen na svobodo in je na potu v Nanking. Osvobodila ga je ista straža, ki ga je aretirala na povelje Čangsuelianga. Nato je straža aretirala Čangsuelianga. Podrobnosti o tej senzacionalni vesti še ni.

Peking, 14. decembra. AA. Pravijo, da je maršal Čangkajšek na varnem in da so z njim oddelki čet 105. divizije, ki so ostali zvesti kitajskemu vrhovnemu poveljniku.

Sanghaj, 14. decembra. AA. Čangkajškov generalisimus Sungzet je potrdil, da je vrhovni poveljnik živ in zdrav. Dodal je še, da je pripravljen iti v Sianfu in prositi, naj ga izpuste, vendar pa čaka še odločitve centralne vlade.

ni treba, da je na njih na dnevnem redu kaj senzacionalnega.

Tako je tudi s sedanjim sestankom, ki se vrši v Rigi. Z očitanih vidikov doli tudi ta diplomatska akcija širši pomen ter se uvršča po svoji pomembnosti v niz dogajanja, ki je neločljivo zvezano z evropsko celoto ter zavisi od nje, pa tudi v obratni smeri reflektira nanjo primeren delež svoje funkcije.

Čangsueliang je hotel preneti Čangkajsko

London, 14. decembra. AA. »Daily Herald« poroča iz Pekinga, da je treba upor Čangsuelianga motriti s stališča dejstva, da se je maršal Čangkajšek skrivaj pogajal z voditeljem upornikov ekstremitov na severu, Maoetungom, za skupen nastop proti Japonski. Maršal Čangsueliang je hotel preneti Čangkajsko in namestu njega prevzeti vodstvo ojačane Kitajske nasproti Japonski, po dogovoru z ekstremiti na severu.

Šef Čangkajškovega gen. štaba mrtev

Sangaj, 14. decembra. AA. Brzjavka generala Čangsuelianga pravi, da je načelnik glavnega štaba general Cien Tacun izvršil samomor. V uradnih krogih v Sangaju pa trdijo, da je general padel med napadom na gardo generala Čangkajška.

Kaj zahteva maršal Čangsueliang

Nanking, 14. decembra. o. Po še nepotrjenih informacijah je maršal Čangsueliang stavil maršalu Čangkajšku celo vrsto predlogov za skupno sodelovanje. Njegovi predlogi obsegajo naslednjih osem točk: 1. Prekinitev borbe proti komunistom na Kitajskem. 2. Prijetje zastopnikov kitajskih komunistov v nankinško vlado. 3. Zveza z Rusijo proti Japonski. 4. Odkrit in neposreden odpor proti načrtom Japonske v severni Kitajski. 5. Vlada nacionalne sloge. 6. Ureditev notranjih političnih vprašanj na posebni nacionalni konferenci. 7. Popolna svoboda tiska. 8. Amnestija za vse politične kaznjence.

Protirevolucija

Nanking, 14. decembra. AA. (Reuter) Izbruhnila je protirevolucija v pokrajini Čensj. Protirevolucionarno gibanje vodi general Janghucen, kateremu se je posrečilo pregovoriti generala Čangsuelianga, da mu je izročil generalisima Čangkajška, pozneje pa je prisegel zvestobo centralni vladi v Nankingu.

Japonsko brodogje pripravljeno

Tokio, 14. decembra. o. Japonsko vojno brodogje je povsem pripravljeno, da intervenira na Kitajskem, če bi nastala neposredna potreba. Več manjših edinic je že odplulo v kitajske vode. Večje vojne ladje so zbrane v vojnih lukah in jih sedaj oskrbujejo z vojni materialom ter hrano in strelivom. Tudi njihove posadke so bile izpopolnjene. Zvedelo se je, da so poslali v te luke celo več polkov japonske pehote in topništva, ki jih bodo menda vkrcali na ladje in prepeljali na Kitajsko.

Vsekakor je treba pričakovati, da bo Japonska skušala izkoristiti najnovejšo notranje-politično krizo Kitajske. V zunanjem ministstvu zasedajo permanentno zastopniki vojnega, mornariškega in zunanega ministrstva. Japonski krogi so popolnoma prepričani, da se je Rusija zopet pričela vmešavati v kitajske zadeve in da je hotela z vpriporitvijo vojaškega upora v severni Kitajski predvsem reagirati na japonsko-nemško pogodbo proti komunistom.

Tokio, 14. decembra. AA. Agencija Domej poroča, da so na dopoldanski konferenci zastopnikov vojnega in zunanega

Novinarska debata v finančnem odboru

Finančni odbor narodne skupščine je včeraj začel proračunsko razpravo — Novinarji sejam ne prisostvujejo

Beograd, 14. decembra. p. Finančni odbor narodne skupščine se je danes popoldne ob 16. prvič sestel. Predsednik Janjić je sporočil, da je finančni minister razen načrtov proračuna in finančnega zakona predložil narodni skupščini tudi več računskih zaključkov iz prejšnjih let ter nekaj sklepov ministrskega sveta, ki jih ima finančni odbor sedaj potrditi. Pred prehodom na dnevni red je bilo sproščeno vprašanje, ali naj novinarji prisostvujejo sejam finančnega odbora. Predsednik dr. Janjić je omenil, da poslovnik ne določa, da bi morali novinarji prisostvovati sejam odbora, zato jih po njegovem mnenju tudi ni treba. Na zadnjem zasedanju finančnega odbora se je večina odbornikov sicer postavila na stališče, da bi bilo novinarjem vendarle treba dovoliti, da prisostvujejo sejam, vendar to ne more biti odločilno za sedanje proračunsko debato. Vojta Lazić se je oglasil proti temu stališču, češ da demokratska in liberalna načela, ki jih zastopa sedanja vlada, zahtevajo javnost razprav, pa je zato potrebno, da se na seji pripiše tudi novinarji. Njegovemu mnenju se je pridružil tudi bivši minister Pavlo Matić, ki je poudaril, da je prisostnost novinarjev na sejah finančnega odbora zelo koristna, ker omogoča stvarno kritiko z ene in druge strani. Bojazen, da

bi kdo lahko zagrešil kakšno indiskrecijo, je neutemeljena, ker imajo oblasti dovolj učinkovitejša sredstva, da tako indiskrecijo preprečijo. Tudi bivši predsednik finančnega odbora Mita Dimitrijević se je zavzel za novinarje in naglasil, da so čestokrat mnogo koristili interesom države, ker je bila po njih javnost podrobneje poučena in se je vzbudilo zanimanje za delo finančnega odbora.

Zastopnik večine finančnega odbora nar. posl. in novinar Rajaković se je oglasil proti mnenju poslednjih treh govornikov in je naglasil, da se je večina postavila na stališče, naj se novinarjem ne dovoli prisostvovanje na sejah finančnega odbora, ker tega poslovnik ne predvideva. Predsednik Janjić je to stališče odobril in rekel, da bodo o vsaki seji finančnega odbora objavljena posebna poročila, ki bodo nadomestila novinarsko reportažo.

Novinarji so se umaknili iz dvorane, narkar je finančni odbor takoj prešel k načelni razpravi o državnem proračunu. Razpravo je otvoril finančni minister Dušan Letica s svojim ekspozicijem. Ko je zaključil svoj govor, je bila seja prekinjena in se bo zasedanje nadaljevalo v sredo popoldne ob 16.

Posredovalna akcija v Španiji ne bo uspela

Nemčija in Italija odklanjata skupno posredovanje, bosta pa nadalje sodelovali v odboru za nevmešavanje

Berlin, 14. decembra. d. V soboto popoldne je nemška vlada izročila poslanikoma Anglije in Francije odgovor na spomenico angleske in francoske vlade od 6. t. m. o poročanju v Španiji, v katerem pravi med drugim:

1. Nemška vlada se pridružuje želji obeh vlad, da bi se v Španiji en prej vzpostavile redne mirne razmere, predvsem pa preprečila nevarnost razširjenja vojne na ostalo Evropo. Pripravi je pripravljena vse ukrepe, ki so res sposobni služiti temu namenu, ki mora biti pri srcu vsem evropskim vladam, skrbnim za red in za varnost miru.

2. Kar se tiče predloga obeh vlad, da bi se ojačali dogovori o nevmešavanju v španske zadeve in napravili učinkovitejši z nadaljnjimi sporazumi, mora nemška vlada opozoriti, da se od vsega početka in tako tudi v svoji notni od 27. avgusta zavzemala za to, da bi se tozadejni dogovori raztegnili na preprečitev potovanja prostovoljcev v Španijo. Zato je zelo obžalovala, ker se druge vlade takrat niso mogle odločiti za njen predlog, kar je brez dvoma mnogo pripomoglo k poslabšanju položaja v Španiji.

3. Misel, da bi se skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

4. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

5. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

6. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

7. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

8. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

9. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

10. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

11. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

12. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

13. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

14. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

Frankfurter obsojen na 17 let

Chur, 14. decembra. v. Kantonsko sodišče v Graubündnu je danes obsodilo Davida Frankfurterja zaradi umora narodno-socialističnega voditelja Viljema Gustlofa na 17 let prisilnega dela. V kazni se mu všteje preiskovalni zapor. Obenem je bil obsojen na izjubo častnih pravic za dobo kazni in na dosmrtni izgon. Plačati bo moral tudi vse stroške, ki so nastali zaradi zločina, preiskave, sodne obravnave in izvršitve kazni.

2. Glade predloga obeh vlad za ojačanje ukrepov v svrhu kontrole nad nevmešavanjem, ki jih predlaga londonski odbor poudarja italijanska vlada predvsem to, da je že v začetku naglašala, naj bi bile obveznosti o nevmešavanju dejanske in tako popolne, da bi obsegale tudi prepoved uvoza vojnega materiala v Španijo, pošiljanja prostovoljcev in političnih agitatorjev ter zbiranja denarnih prispevkov kakor tudi vsake propagande za en ali drugi tabor. Italijanska vlada ne dvomi, da bi bilo sedanje stanje v Španiji popolnoma drugačno, če bi njene predloge takoj v začetku sprejeli. Zato smatra, da bi bilo odveč pristaviti, da bi predlogi obeh vlad našli v tem primeru na mnogo manjše ovire kakor pa sedaj. Navzlic temu bi tudi sedaj ne bilo nobenih posebnih težav, če bi države istočasno in v celoti sprejele predloge, ki bi uvažali popolno nadzorstvo nad nevmešavanjem.

3. Vladi Velike Britanije in Francije predlagata posredovalno akcijo neposredno prizadetih držav, da se preneha obojeni in krvavi boj v Španiji ter izrazi prava volja njenega ljudstva. To misel pozdravlja italijanska vlada z velikim zadovoljstvom, vprašuje samo, ali bi bil v sedanjih okoliščinah tak plebiscit v Španiji mogoč. Italijanska vlada more poleg tega poudariti, da je španski narod pri objektivnem presojanju dejstev dejansko že v zadostni meri pokazal svojo voljo v korist nacionalistične vlade, ki si je pridlo, bila večina prebivalstva in zasedla večji del španskega ozemlja. Prav tako mora italijanska vlada naglasiti, da je pomirjenje obeh sprtih taborov sedaj posebno težko zaradi anarhističnih stremeljenj, ki prevladujejo brez dvoma na strani nasprotnikov nacionalistične vlade kakor tudi zaradi odurnih dejanj, ki so jih zagrešili nasprotniki nacionalne misli v Španiji. Navzlic temu meni italijanska vlada, da je treba storiti vse, kar bi koristilo višjim ciljem miru. Pripravljena je v prijateljskem duhu sodelovanja proučiti vse predloge, ki bi jih ostale vlade smatrale za potrebne, in sodelovati pri njihovem uresničenju.

4. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

5. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

6. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

7. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

8. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

9. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

10. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

11. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

12. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

13. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

14. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

15. Misel, da bi se s skupno posredovalno akcijo prizadetih držav končala borba v Španiji, zasluži sama po sebi sicer simpatije, toda nemška vlada je med tem s svojim priznanjem nacionalne vlade v Burgozu se izjavila, da ne vidi poleg nje nobenega činitelja, ki bi se mogel še sklicevati na to, da predstavlja španski narod. Razen tega je nasprotna stranka španske nacionalne vlade z načinom svoje borbe do skrajnosti razveljavila strasti. Spravo so to stranko si je zaradi anarhističnih stremeljenj, ki očitno prevladujejo v njej, težko misliti. Kako bi se moglo spričo takega stanja stvari izvesti redno ljudsko glasovanje v Španiji, si nemška vlada ne more zamisliti. Kljub temu bo rada sodelovala pri proučitvi in izvedbi uporabljenih konkretnih posredovalnih predlogov, ki bi jih predložile druge vlade.

Beleške

Občinske volitve so bile svobodne

Zagreško službeno glasilo JRZ razpravlja, kakor posnemamo po »Obzoru«, o očitkih, da se je s strani vlade, odnosno s strani JRZ pri občinskih volitvah izvajal teror na volilce. List te očitke energično zavrača in pravi:

»Res je, priznamo to, bilo je tudi terorja, toda ne s strani JRZ. Na usta dr. Stojadinovića je JRZ izjavila, da so te volitve svobodne. Ta sveti demokratski princip je bil povsod spoštovan. Upravni aparat je bil stroga navodila, da se nikjer ne meša v volilno borbo. Tako se je tudi zgodilo. Ako se je kak poidec pregrešil proti temu, se je to zgodilo samo v korist opozicije, nikakor pa ne na korist JRZ.«

Poslanica ministra Spaha

Sarajevska »Pravda«, glasilo muslimanskih pristave JRZ, objavlja poslanico ministra dr. Spaha ob velikim muslimanskem prazniku bajramu. Dr. Spaha pravi, da so v začetku mnogi muslimani z nezaupanjem sprejeli sklep svoje organizacije, da se pridruži JRZ. »Prilike pa so bile take, da so nam naravnost velevali aktivno posesti v delo za normaliziranje našega političnega življenja. Državljanske svobodine in demokratski režim ne padajo izpod neba kakor zrele hruške, marveč si jih je treba priboriti z aktivnim delom. Sedaj priznavajo tudi naši takratni kritiki, da nam je preteklo leto političnega udejstvovanja prineslo lepe rezultate, tako na gospodarskem kakor na političnem polju. Občinske volitve so pokazale, da ni treba resno računati z ljudmi, ki bi radi osnovali nekako novo muslimansko organizacijo.«

Gosp. minister je s tem očitno mislil akcijo onih muslimanov, ki se priznavajo za pristave dr. Mačka in so zadnje čase prav živo na delu, da bi se organizirali in dobili čim več smiselnosti.

Dr. Maček svojim delavskim pristašem

V nedeljo je bila v Zagrebu glavna skupščina HRS (Hrvatskega radniškega saveza). Kakor poročajo glasila dr. Mačka, je hrvatsko delavstvo na svoji skupščini izrazilo neomajno zvestobo in udanost predsedniku hrvatskega kmečkega pokreta dr. Vladku Mačku. Pridružil se mu je zastopnik privatnih nameščencev, ki je izrazil solidarnost nameščenstva s kmečkim ljudstvom.

Opoldne je bil banket, katerega se je udeležil tudi dr. Maček. Na pozdrav predsednika HRS posl. Peštaja, se je zahvalil dr. Maček in je v svojem govoru poudarjal, da se mora delavstvo vedno zavesti, da ni le član HRS, marveč član »velike in močne organizacije, ki se imenuje hrvatski narod«. Kdor govori o internacionalizmu, dela za to, da bi bil hrvatski narod suženj drugega naroda, a mi tega nečemo. Hrvatski narod je kmečki narod, zato nikdar ne rušite sloge med delavci in kmeti. Samo čvrsto sodelovanje s kmetom in inteligentom lahko prinese boljše bodočnost tudi hrvatskemu delavstvu.

Na glavni skupščini je bilo podano tajniško poročilo, ki navaja, da šteje HRS danes že preko 45 tisoč članov in da je v teku letošnjega leta sklenil 313 kolektivnih pogodb, s katerimi se je zaslužek v HRS organiziranega delavstva povzela za 18 milijonov dinarjev letno. HRS ima 87 podružnic. Snuje se tudi še podružnice v Ljubljani, Mariboru in Krškem. Uspešno je izvedel 108 štrajkov, od katerih je bil največji oni gradbenega delavstva v Zagrebu.

Glavna skupščina je bila zaključena z velikimi ovacijami dr. Mačku.

Posvetovanja borbašev

V nedeljo in ponedeljek so bila v Beogradu posvetovanja vodstva Hodžerove Narodne stranke. Najprej so se v nedeljo dopoldne sestali na listah te stranke izvoljeni župani, ki jim je strankin predsednik Hodžera poročal o političnem položaju. Delegati so govorili o razmerah v svojih pokrajinah, zlasti o poteku in izidu občinskih volitev. Za Slovenijo je poročal odvetnik dr. Ivo Potokar iz Kamnika.

Včeraj sta imela seji izvršni in glavni odbor stranke. Predsedoval je g. Hodžera, navzoči pa so bili delegati iz vseh banovin razen iz primorske in vardarske.

Trenja med pristaši JRZ v Bački

Novosadski »Dan« poroča, da so občinske volitve v dunavski banovini izzvale zlasti v somborskem in apatinskem srezu precejšna nasprotstva tudi med pristaši JRZ. Po izvršenih volitvah se sedaj vršijo številne konference, na katerih razpravljajo o izidu volitev, pri čemer prihaja do izraza mnenje, da bi bil v somborskem in apatinskem srezu uspeh stranke lahko večji, ako bi imeli vodstvi obeh sreskih organizacij večje razumevanje za razpoloženje volilcev. Tako pa se je zgodilo, da so v mnogih občinah zmagale ravno tiste liste, proti katerim so se voditelji sreskih organizacij najbolj borili.

Nezadovoljni člani JRZ iz somborskega in apatinskega sresa so sklenili, da bo čimprej odšla v Beograd velika deputacija, ki se bo oglasila pri ministrskem predsedniku dr. Stojadinoviću in notranjem ministru dr. Korošcu, jima razložila situacijo in zahtevala, naj se spremeni vodstvo sreskih organizacij v apatinskem in somborskem srezu.

Občina v konkurzu

Na zahtevo upnikov znane občine Bileća v Hercegovini je mostarsko okrajno sodišče otvorilo konkurz nad imovino bileške občine. Upravnik konkurzne mase Jevto Popara je že predložil sodišču, naj razpiše javno dražbo vsega premoženja občine Bileća. Občina dolguje Državni hipotekarni banki 600.000 Din, zasebnim dolžnikom v Zagrebu in Sarajevu pa okoli 200.000 Din. Večino dolga je zakrivil svojčasni občinski blagajnik Mustafa Arnautović, ki se je pozneje, ko so odkrili njegove nerednosti, ustrelil. Ker ima občina razmeroma dosti nepremičnin, računajo upniki, da bodo z njih prodajo vsaj deloma lahko krili svoje terjatve.

Kaj bo sedaj rekla „Samouprava“?

Za desetletnico Pašičeve smrti je glavno vodstvo JRZ organizacijam stranke

Ob obletnici smrti Franceta Grafenauerja

Lani 13. decembra je na svojem domu v Mostah pri Smohorju v Zilski dolini umrl koroški narodni voditelj France Grafenauer. Dopolnil je 75 let življenja, polnega bojev za svobodo svojega naroda. Njegovo trpljenje je bilo posebej trpljenje trpljenja koroških Slovencev. Njegovo ime bo dalje živelo kot simbol koroške politične odporne sile. Dokler se bo govorilo o koroških Slovencih, se bo govorilo o tem zilskem kmetu, ki je postal legendaren v svoji domovini in ki je bil stebrič in središče v najtežjih narodnostnih bojih.

Njegova mladost

V skromni kmečki hiši, tik ob jezikuvalni meji pri Smohorju v Mostah v brjanski župniji se je France Grafenauer rodil 2. decembra 1860. Od matere je prejel globoko verno arce in pesniško dušo ter brezmejni optimizem, od očeta, ki se je od pastirja in cerkvenikovnega pomočnika povzpelo do slovitega izdelovalca orgel in občinskega veljaka, pa klenost značaja, najtrdnjše narodno zavest, nepokolebljivo vajetnost v delu, veselje do orglarske obrti, predvsem pa zdrav razum.

Ni obiskal ne gimnazije, ne visoke šole. Učil se je najprej doma v bližnjem Brdu, kjer mu je učitelj Sumi vsadil v mlado dušo ljubezen do materinega jezika. Dovolil je nato še štiri razrede nemške šole v Smohorju, potem pa se je v petih letih odlično naučil očetove obrti. Kot obrtnik je prepoznal Koroško in prišel daleč v tuje dežele. To so bila leta njegovega življenjskega visokega studija. Velik del svojega zaslužka je porabil za nabavo slovenskih knjig. Dopisoval je v slovenske liste, posebno vneto pa je podpiral »Miru«, politično glasilo koroških Slovencev. Ves se je posvetil ideji slovenske vzajemnosti. Brdo je postalo žarišče slovenske zavestne Zile in je to ostalo do Grafenauerjeve smrti.

Njegova politična kariera

Je dobila svoj temelj v ječi. Leta 1888, ko je umiral stari Einspieler, sta bila aretirana France Grafenauer in njegov oče Josip, ker so ju bili nemškotarski učitelji ovadili, da sta kritizirala vladne naredbe, žalila cesarjevo veličanstvo in širila panslavistične ideje. Očeta so obsojili na 6 mesecev ječe. Franceta pa so po trimesčni preiskavi izpustili zaradi pomanjkanja dokazov. Starega Grafenauerja je polletna ječa tako potrla, da je kmalu umrl. Mladega Franceta pa so ponosni Zilani še istega leta izvolili v občinski odbor.

Kot slovenskega narodnega delavca so ga kmalu spoznali po vsej Koroški. Leta 1897 je bil izvoljen za deželnega poslanca. V deželnem zboru je ostal do vojne in je bil dolgo časa edini slovenski deželni poslanec. Bil je odločen in odkrit zagovornik slovenskih narodnih in gospodarskih koristi. Kolikokrat je mladi kmet Grafenauer v krasi uglašeni nemščini s svojo jedko šegavostjo osramotil koroške grofe in barone, profesorje in advokate, svoje poslanske tovariše! Mnogo je imel v deželnem zboru in pozneje v dunajskem parlamentu odkritih prijateljev, odpadniki in voditelji raznarodovalne akcije na so ga smrtno sovražili. Kot edini slovenski koroški poslanec je bil leta 1907 Grafenauer prvič, leta 1911 pa drugič izvoljen v dunajski parlament. Neumorno je budil zaspano zavest koroških Slovencev, poteval je po vsej deželi in govoril na ne-

šteti shodih, čisto tudi v veliki življenjski nevarnosti. Njegova beseda žge, njegovi članki v »Miru« bodrijo! Samozavestno stopa zilski kmet Grafenauer v rasevinašti domači obleki po Celovcu in po deželi. Vsa slovenska Koroška ga nazivlja samo »našega poslanca«. a srd in onemogla gnev odpadnikov rase v istem razmerju kakor vzbujena zavest slovenskih kmetov...

Njegovi hudi dnevi

Grafenauer je sam ovekovečil v verzih najzlostnejšo dobo svojega trpekega življenja. V zaporih v Smohorju, Beljaku in Celovcu ter v jetnišnici v Möllersdorfu je v letih 1916 in 1917 napisal 550 verzov z naslovom »Moji hudi dnevi«, pozneje pa je svojo pesnitev preskrstil v »Moj profil«. Grafenauer je bil posebno značilna žrtev avstrijskega medvojnega nasilja. Državni zbor je bil zatvorjen in Grafenauer je bival doma v Mostah. Opozorjen na zle nakane ovaduhov je bil previden, a vohuni so mu bili stalno za petami. Državni gozdar Khun na Brdu, ustanovitelj Südmarke v tem kraju, ga je ovadil septembra 1915 na orožniški postaji v Smohorju, da se je v neki gostilni v Gorici izrazil: Stavim, da bodo Rusi zmagali! Po ovadbi ga niso aretirali, da bi inscenirali čim več ovaduhov proti njemu. Aretirali so ga šele 14. marca 1916 in so sivo-lasega poslanca peljali ukenjenega v eno uro oddaljeni Smohor. Khun in njegovi pajdaši so napadli med potjo Grafenauerja in ga opljuvali. Prvotno so hoteli Grafenauerja postaviti pred preko sodišče, vendar so temu nasprotovali preveliki formalni ozir. Sodilo ga je vojno sodišče 10. armijske komande, ki je zasedalo 26. maja 1916 v Smohorju. Proti sodbam tega sodišča ni bila dopustna ne ničnostna pritožba, ne vzklic. Obsojen je bil na 5 let težka ječe, poostrene vsak mesec s 24 urnim zaporom v samotni celici. Dobil je najvišjo možno

kazen in kot najtežjo obtežilno okolnost je vojno sodišče upoštevalo visoko, tudi na razpravi očitovano inteligenco obtožena.

Iz Möllersdorfske kaznilnice, kjer je bil zaprt v takozvanem oddelku za pse »Hundebestellung«, to je v prostorih, ki so v dobi Marije Terezije služili za hleve za lovske pse, je rešila Grafenauerja splošna amnestija julija 1917. Njegovo trpljenje med vojno pa s tem še ni bilo končano. Njegov sin-edinec je padel na fronti. Avstrija je takrat sine-edince varovala in jih ni pošiljala v ogenj. Grafenauerjev sin pa je moral na najbolj ogrožene odseke. Pod grozno težo preizkušenj se je zilski hrast zamajal, a se ni zrušil, ker je čutil, da prihaja osvobodjenje.

Na osvobodjenje je bil Grafenauer pripravljen. Kar oživel je. Po Zili je organiziral narodne straže, a kaj je vse to pomagalo, ko ni bilo tako potrebne pomoči. Spet so napočili hudi dnevi. Bežati je moral v mrzli januarski noči čez planine in preko od Italijanov zasedenega ozemlja v Ljubljano. Po Gorenjski je hodil kakor živa slaba vest za Ljubljano in čeprav sam tolažbe potreben je tolažil druge. Kot zastopnik Koroške v beograjski začasni narodni skupščini je skušal koristiti svoji Koroški. A kot posledica naivnega obotavljanja in nezrelega zaupanja na pomoč drugih je prišel plebiscit, ki je pokopal Grafenauerjevo življenjsko delo.

Grafenauer se je naselil na Gorenjskem. a srce ga je vlekel nazaj na Koroško. Šele leta 1925 mu je deželna vlada v Celovcu dovolila, da se je vrnil med svoje Zilane, bolan in star. Med njimi je živel zadnjih 10 let svojega življenja, trdno prepričan, da njegovo samo službi ljubezni in pravici posvečeno življenje ni bilo zaman.

Bodimo o tem prepričani. zakaj Grafenauerjevo borbeno in mučeniško življenje je tako seme, ki se po najvišjih zakonih zato položi v zemljo, da klije in rodi sadove.

Za zgradbo kemičnega instituta Obisk zastopnikov tiska v laboratorijih v kletnih prostorih realke, ki so odpovedani

Ljubljana, 14. decembra.

Naša javnost je vsaj približno že informirana, v kako brezupnem stanju se nahajajo kemični institut, s prihodnjim proračunskim letom pa prihaja v zagato, iz katere mu grozi neodoljiva propast. S tem v zvezi so študentje in profesorji instituta s predstojnikom rektorjem dr. Maksom Samcem za danes povabili zastopnike tiska, da si na mestu ogledajo razmere, v katerih delajo predavatelji in slušatelji te zavodne tehnične panoge, in da opozore vso javnost, posebej pa še poklicane instance na nujne ukrepe, ki jih bo treba za rešitev zavoda nemudoma izvesti.

Kakor je tudi širši javnosti že znano, je kemični institut že od početka univerze nastanjen s svojimi laboratoriji in knjižnico v kleti starega realnega poslopja, ki jo je dala takrat — s početka brezplačno — na razpolago uprava bivše Kranjske hranilnice, sedanje Hranilnice dravske banovine. V tem skromnem domovanju, ki že od vsega početka ni moglo ustrezati znanstvenemu in vzgojnemu poslanstvu tako pomembne ustanove, se je razvila živahna znanstvena delavnost in od tod je izšla leta 1921—1922 prva slovenska tehnična publikacija izpod peresa dr. Samca. Toda institut je bil obsojen na zmerom skromnejše živetarjenje, ker so se državni krediti zanj stalno menjavali, dokler niso padli daleč pod eksistenčni nivo. Za primer naj navedemo samo nekaj bežnih števil, ki dovolj nazorno izpričujejo nujnost katastrofe. V študijskem letu 1924/25 so državni krediti znašali še pol milijona dinarjev, v letu 1926/27. so bili znižani na 430.000, nakar so do tekočega leta padali, spet za znamenje zrasli in vnovič padali takole: 400.000, 140.000, 160.000, 270.000, 135.000, 120.000, 106.000, 96.000, 96.000 in končno 116.000 Din.

Odkar mora institut za prostore plačevati po 96.000 Din, je jasno, da od kreditov ne preostaja takorekoč nobenih prebitkov več za študijske in znanstvene na-

mene. Vrh tega so prostori v suterenu stare realke v higijskem pogledu tako pod vsako kritiko, da niso v škodo le znanstvenemu gradivu in aparatu, temveč resno ogražajo tudi zdravje dijakov, profesorjev in asistentov. Pri takšnih nevdružnih razmerah je zaradi pomanjkanja kreditov tudi študij kemije izredno drag, ker morajo slušatelji sami nabavljati kemikalije, obenem pa še povračati škodo za vse, kar se v institutu pokvari in razbije. Ker zavod nima svoje predavavnice, je navezan na gostoljubje državne realke, ki pa predavavnice že sama za svoje dijaštvo preobremenuje. Slušateljem kemije je zaradi tega lahko na razpolago samo v zgodnjih jutranjih in opoldanskih urah, a takrat prihajajo študentje v zatohlo, ne dovolj prezračeno dvorano, ki po teži atmosfere s kletnimi prostori skoraj ne zaostaja. Poleg tega morajo profesorji in asistentje vse priprave za eksperimente izvršiti že v laboratoriju samem, a ko prenašajo material in aparate iz kleti v pritličje, gre mnogo vsega po zlu in ves trud postane pogostokrat zaman. Še težje je, kadar morajo priprave za eksperimente prenašati iz Vegove ulice na tehnično fakulteto, kjer je prav tako del instituta spravljen pod streho.

Posebno žalostne so razmere, v katerih se nahaja analitiški laboratorij. V nevdružnem strupenem ozračju se tlači po 20 do 25 studentov pri intenzivnem delu po 4 do 5 ur na dan in neredki so primeri, da manj odporni izmed njih padajo v nezavest. Zaradi ogroženega zdravja in zaradi visokih študijskih stroškov, ki jih zlasti slušatelji iz siromašnejših slojev ne morejo prenesti, so že mnogi zapustili kemijo na naši univerzi. Nič bolje kakor studentom, se kajpak ne godi profesorjem in asistentom, ki v tako tesnih zadržljivih prostorih ne morejo razviti znanstvenega dela, kakor bi želeli. Nadvse bedna je strokovna knjižnica instituta, ki je včasih prejemale po 80.000 Din letne dotacije,

zdej pa je zanj na razpolago manj, ko po 9.000 Din. Prej je bil zavod naročen na 25 znanstvenih revij, v novih okoliščinah pa si je lahko pridržal samo dve. Na vse to je prišel še odlok prosvetnega ministrstva da je postala najemna previsoka in da jo je pravzaprav treba znižati za 20 ali 25 procentov. Ker vodstvo Hranilnice dravske banovine na znižanje ni pristalo, je rektorat prisiljen, da z novim proračunskim letom prostore odpove.

Edini izhod iz te brezupne borbe iz dneva v dan bi bila zgradba lastnega poslopja. Zato je rektorat pričel akcijo v tej smeri in prof. Vurnik je že izdelal načrt, ki je predložen tudi prosvetnemu ministrstvu. Pred kratkim je izdelal svoj načrt še mojster Plečnik, ko so si zastopniki tiska ogledali institut, jih je sprejel še rektor dr. Samec sam, se zahvalil za njihovo pozornost in poprosil podpore v prizadevanju za lastno stavbo. Pri tej priliki je rektor dr. Samec pohvalil občudovanja vredno vztrajnost študentov, ki v intenzivnem delu premagujejo vse nevzdržne razmere in končujejo studije s tako lepimi uspehi, da danes med diplomiranimi kemiki tako rekoč ni brezposelnosti. Izrekel je svojo zahvalo Hranilnici dravske banovine, ki je institutu vso dobo tako gostoljubno dajala streho na razpolago. Pred dnevi se je rektor dr. Samec mudil v Beogradu in pri tej priliki je načelnik prosvetnega ministrstva obljubil akciji za novo zgradbo vso svojo naklonjenost. Na tistih, ki odločajo, je zdej, da predlog rektorata prodre. Zgradba novega poslopja bi bila omogočena že, če bi bil sprejet amandman, ki bi v rednem budžetu zagotovil za 10 let anuiteto kakšnih 200.000 do 220.000 Din, a če računamo po višini sedanje najemnine, bi bila investicija že v 15 letih izplačana.

Kralj je kumoval

Hotič, 14. decembra.

Takega praznika, kakor je bil v nedeljo, pri nas v Zasavju se nismo imeli. Krstili smo malega Jesenčana, 13. oktobra 9. sina železničarskega delavca Martina Strmljana, kumoval pa je naš vladar. Slovesnost se je pričela ob 15. in ves prostor pred hotiško cerkvijo je bil nabito poln. Iz Litije je pripeljal avto s kraljevim zastopnikom generalom g. Popadičem iz Ljubljane in srečnim podnačelnikom g. Devom, ki je vodil vse priprave za lepo uspešno svečanost.

Hotič je bil ves v zastavah, gostom v pozdrav pa so pokali topi in v stolpu so pritkavali. Stoglava množica prebivalstva, litijski Sokoli in načelnika Planinška gasilci iz Hotiča, Kresnic in Zgornjega Loga pod vodstvom banskega svetnika g. Dolinarja in šolska mladina z domačim šolskim upraviteljem g. Goriškom so tvorili špalir. Sokoli in gasilci so oddali g. generalu raport, nato pa je vsa množica napnila cerkev, kjer so najmlajšega Zasavca krstili na ime visokega botra.

Pred cerkvijo so litijski Sokoli na prav posrečen način podčrtali dejstvo, da njihov starešina kumuje preprostemu delavskemu sinu. Poklonili so malemu Peterčku Strmljanu v čeden okvir vloženo sliko Nj. Vel. kralja Petra, ki je slikan v sokoškem kroju. Slika ima naslednje posvetilo: »V spomin ob priliki botrovanja našega staroste Nj. Vel. kralja Petra II. poklanja Sokolsko društvo Litija.« Posvetilo so podpisali vsi odborniki litijskega Sokola.

V župnišču je bila prirejena za Strmljanovo družino in za predstavnike zakuska, ki jo je priredila litijska občina. Krsta so se udeležili med drugimi tudi litijski župan in več občinskih odbornikov.

S 13 otroci obdarjena Strmljanova družina čuti vso pezo današnjih dni. Oče je prostovolni delavec in dobiva, kadar je zaposlen, po 25 Din na dan. Vsem je uganka, kako s tem sploh živi številna družina. Skromni družinici bo za vedno ostal v spominu krst najmlajšega člana, mali Peterček pa bo, ko bo dorasčal, iz srca vesel, da mu je botroval naš vladar.

Pestani in ostani član Vodnikove družbe!

Ob grobu vrle učiteljice

Ig, 14. decembra.

V nedeljo so položili k večnemu počitku upokojeno učiteljico gospodično Ivo Jamškovo. Zadnjih 17 let je službovala na osnovni šoli na Igu. Zaradi rahlega zdravja je morala predčasno v pokoj že leta 1927. Po upokojitvi je ostala v kraju svoje zadnje službe, kjer je živela skromno in tiho do konca svojih dni. Potrpeljivo je prenašala dolgotrajno bolezen in 11. t. m. je bila rešena vseh muk. Zaradi ljubeznivega značaja, nesebičnosti in darežljivosti je bila vsem priljubljena. Pokopali so jo po njeni želji na žrinskem pokopališču.

Pogreba se je udeležilo poleg njenih ožjih sorodnikov, bratov in sester veliko število občinstva. Šolska mladina je ob grobu zapela v zadnje slovo žalosno, šolski upravitelj pa je v kratkih besedah orisal njeno življenje, življenje skromne, dobre počeške učiteljice, ki je svoje najboljšo moč posvetila vzgoji mladine. Vsi, ki so jo poznali, jo bodo ohranili v najlepšem spominu.

Točno plačaj »Jutru« naročnino Varuj svojem zavarovalnino

V spomin velikemu dobrotniku

Radeče, 12. decembra.

Kakor znano se je vršila nedavno v Karlovcu županiška razprava za pokojnim Aleksejem Podvincom, ki je zapustil precejšnje premoženje tudi radečkim nacionalnim društvom Blagi dobrotnik je bil preminil 19. aprila letos v 49. letu starosti kot žrtev operacijskega noža na Dunaju. Po rodu Hrvat je prišel takoj po prevratu k nam ter vzel v najem usnjarno pokojnega Zupančiča, ki jo je adaptiral in povečal. Nad 120 domačinov je imelo pri njem stalno zaposljev. Njegovi podplatji »Mignon« so bili znani po vsaj Jugoslaviji. Kot šef je bil prijazen z vsemi uslužbenci in velik dobričina je bil za siromake, katerim je nakazal skoro vsako leto po 5000 Din podpore. Poleg tega pa so bila vrata njegovega stanovanja vedno odprla številnim ubožcem, ki so dobivali pri njem podporo ali kosilec. Večje zneske je daroval vsako leto tudi domačemu Sokolu gasilski četi, godbenikom »Savskega valca« in železniškimi godbi na Zidanem mostu. Bil je velik ljubitelj petja ter je sodeloval kot član pri društvu »Kunus«.

Bil je priljubljen družabnik. Kaj rad je prihajal k »Zanetcu«, kjer se je rad otresel vseh skrbi v družbi svojih prijateljev. Za življenjsko tovaršico si je bil izbral domačinko. Zakon pa je ostal brez otrok. Poleg užalostne vdove ge Helene zapušta še očetina mater, ki živi v Zemunu.

Pokopan je bil 21. aprila na pokopališču v Karlovcu, kjer je prebil zadnja leta svoje življenja. Na zadnji poti so ga spremljali tudi odposlanec našega Sokola in gasilske čete. Mestna občina je bila zastopana po svojem predsedniku g. Jožetu Rozmanu. Pogreba sta se dalje udeležila tudi predsednik mestnega gospodarskega odbora g. Anton Poljanec in g. Zane Hajter z odborniki in več pokojnikovimi prijatelji.

Pokojni Podvinec je bil mnogo daroval Radečanom in radečkim društvom, ko je bil še živ. Po svoji smrti pa je zapustil Sokolu v Radečah 50.000 Din in lepo parcelo za gradnjo Sokolskega doma tik ob šoli, krajnjemu sokolskemu odboru tudi 50.000 Din in gasilski četi 10.000 Din. Zapustil nam je torej skupno 110.000 Din.

Blagemu pokojniku in velikemu dobrotniku izrekamo Radečani najlepšo zahvalo. Naj mu bo lahka domača zemlja, žalujočim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

**HRANILNICA
DRAVSKE BANOVINE
CELJE LJUBLJANA MARIBOR
OBRETNOST MERA ZA VLOGE ZNAS**

do 5%

ZA VLOGE IN OBRETI J A M C I
DRAVSKE BANOVINE Z VSEM
SVOJIM PREMOŽENJEM IN VSO
SVOJO DAVČNO MOČJO.

„Osem nas je golih in lačnih“ Slike iz bednega življenja naših brezposelnih rojakov v Beogradu

Beograd, 13. decembra.
Na ženski odsek Društva Slovencev v Beogradu prihajajo dnevno prošnje za pomoč. V teh prošnjah, pisanih z okorno, neveselo pisavo, v jeziku, ki je daleč od našega književnega, je v nekaj stavkih popisano vse gorje slovenskih družin, ki jih je zima našla nepreskrbljene v strašni bedi. Zvedeli so, da priredi naše društvo božičnico v nedeljo 20. t. m., pa prinašajo prošnje.

Oni dan smo se odpravili, da se na lastne oči prepričamo o njihovi bedi. Ne toliko, da se prepričamo, marveč bolj, da vidimo, kaj kdo najbolj potrebuje.

V predmestni ulici, ki ni vojna ugledati razkošnih limuzin, stoje na zamazanem dvošću prava podrtja, ki je bolj podobna kolibi kakor hiši. Ene sama soba je v tej kolibi. Tla so ilovnata, pokrita z nekaj deskami. V kotu stoji majhen štedilnik, ki mu rja očito ni prizanesla. V drugem kotu stojita dve postelji druga poleg druge. Poleg groo stesane mize in nekaj stolov ni v sobi nobenega drugega pohištva. Ko smo vstopili, sta nam v nos udarila zatohel zrak in smrdljiv dim, ki je uhajal iz štedilnika. V sobici se je stiskalo pet članov družine.

»Prišli smo pogledat, kako živite. Od slovenskega društva smo.«

»O, prav, boste vsaj videli našo siroma-

ščino, se je oglašila drobena in od trpljenja izsušena žena. Njene oči so nas gledale prijazno in upajoče. Saj se za nas drugače nihče ne zmeni. Naši sosede se dobijo odkod kakšno podporo, mi pa prav ničesar.

Obrnila se je in pokazala na postelji.

»Vidite, tu nas spi osem: oče, jaz in šest otrok, šest majhnih, nepreskrbljenih otrok, ki ne bodo znali skoraj drugega po slovensko povedati, kakor: lačen sem, dajte mi kaj! Moj mož je šel že jutraj v mesto, da bi kje dobil delo. Poleti je delal kot delavec pri zidarjih. Malo je zaslužil, pa je vendar šlo. Zdej je že ves mesec brez dela. Vsak dan vstaja zgodaj jutraj in se ponuja za delo. Pa nikjer nič, Edino, kar se mu včasih posreči, je, da zanese kakšni gospodinjji s trga nakupljeno blago. Jaz hodim pospravljat v eno hišo vsako popoldne in dobim zato na mesec 150 dinarjev. To je vse, kar zaslužimo. Zdej je zima in košava pritiska, nas pa je osem golih in lačnih. Prosim Vas, pomagajte nam!«

Ženica je zajokala in za njo so zajokali otroci. Nismo jo vprašali, kaj najbolj potrebuje. Ti ljudje potrebujejo vsega, prav vsega: tople odeje, obleke, obutve, hrane in kurjave. Zima in košava je, njih pa je osmero...

Stopimo v drugo hišo. Visoko gori na mansardi potrkamo. Pripogniti se moramo, ko stopamo čez prag.

Sobica je majhna in ozka. Toliko, da stoji v enem kotu napol podrt postelja, v drugem kotu slamnato ležišče, v tretjem nizka pečica. Na postelji leži brezposeln takar, ki mu je tuberkuloza spodjedla že vse življenjske moči. Nekje od stajarske je priimahal pred desetimi leti v prestonico. Dokler je bil zdrav, je lepo zaslužil. Pred petimi leti se je oženil in ima zdej petletnega sinčka bledih, skoraj brezbarvnih lic, ki čepi z materjo na ležišču v drugem kotu.

V prošnji, ki jo je oddala uboga žena, ki že dve leti prenaša možovo bolezen in vse breme preživljanja družine, je stalo zapisano: Kar nam boš dali, bo prav prišlo. V prvi vrsti pa drva, da ne bomo zmrzovali za praznike...

Ta žena je prava mučenica. Skoraj vse dneve pere perilo po hišah. Njene roke so izjedene od luga in sode. Drobne in suhe so, pa vendar dela željne. Mož je bolan in sitenine, da gre počasi h kraju. Če ne dobi, kar bi rad, preklinja. Za to luknjo mora plačevati 150 dinarjev na mesec. Če jih ne plača ob pravem času, kliče gospodar ženo in grozi, da jih bo vrget takoj na cesto, če ne plačajo.

Ko smo se poslavljali, nam je hotela poljubiti roko. Komaj je zadrževala solze, ki so ji stiskale grlo. Sinko nas je gledal z velikimi, plavimi očmi in še užival od skromnega darila, ki mu ga je prinesel

dobri društveni Miklavž predzadnjo nedeljo popoldne...

Tretja družina stanuje čisto v drugem koncu mesta. Od zadnje tramvajske postaje je še kakih dvajset minut do tja. Prav za prav je to zadnja mestna ulica iz tega konca. Hiše so tu vse enake: pritlične z majhnimi okni, ki propuščajo komaj malo svetlobe v notranjost. O kakem trotoarju ali asfaltu tu ni govora. Tu stanujejo sami proletarci, delavci iz predmestnih tovarn in njihovi brezposelni tovariši. Te hišice so skoraj vse delo pridnih delavskih rok. Zidane iz groč, ki se je posušila in prepekla na vročem julijemskem in avgustovskem solcu, z majhnimi, ograjenimi dvorišči, po katerih se v lepih dnevih igra deca in katerih edini okras je kakšen kokošji ali račji rep. Ponekod stoji na dvorišču tudi šupa ali drvarnica, ki pa po navadi ne služi svojemu prvotnemu namenu, ampak človeškemu bivališču. Zdej se je naenkrat spomnila mestna občina, da te drvarnice ne morejo stati na teh mestih, ker kazijo obličje predmestja, in je zdelal strog nalog, da jih morajo hišni posestniki v najkrajšem roku podreti.

V eni izmed teh šupi stanuje slovenska družinica: oče, mati in dva otroka, še oba pred šolsko dobo. Oče in mati sta doma na Dolenjskem. Pred leti sta prišla v Beograd in dobila delo v eni izmed tukajšnjih

V eni izmed teh šup stanuje slovenska družina. Oče, mati in dva otroka, še oba pred šolsko dobo. Oče in mati sta doma na Dolenjskem. Pred leti sta prišla v Beograd in dobila delo v eni izmed tukajšnjih

rekli, da ne gre več in da morajo delati z manj delavci. Od takrat se je pričel za nju križev pot. Oba sva imela zdrave roke, ki so samo čakale na delo. Dela pa ni bilo. Že dve leti sem brez pravega zaslužka. Delam po nekaj mesecih, potem pa spet počivam. Jesti pa je treba vsak dan. Najhuje je zdej na zimo, ko ne moreva ne jaz ne žena ničesar zaslužiti.

Zamislil se je. Videlo se mu je, da ga to brezdolje ubija in siromastina mori. Potem je začel pripovedovati o svojem prejšnjem življenju. Mož je bil po svetu. Delal je v Nemčiji, Avstriji in Češkoslovaški po rudnikih in tvornicah. Pred leti se je vrnil v domovino in prvi korak nameril kakor toliko njegovih tovarišev v prestonico. Tu se je oženil s pridno Slovenko, hotel ustvariti miren domek. Življenje pa je naneslo drugače in zdej je ta miren domek dom največje bede in pomanjkanja. Vsake leto upa na boljše čase in edino ta up ga še drži, da ne obupa dočela. Vendar mu je trpljenje zapustilo vidne sledove v obrazu. V teh dveh letih brezdolje se je postara za deset let...

Nadaljevali smo pot okrog naših rojakov. Povsod je dovolj bede in nezlagane pomanjkanja, ki se ne da vkletniti v nekaj stavkov, da bi imeli o njem dovolj jasno sliko. Samo če človek vidi na svoje oči te kričeče kontraste predmestnega življenja z udobnim življenjem v središču velenosti, spozna pravo resnico in se prepriča, da živijo tod ljudje tako bedno življenje, kakršnega lahko opiše samo zpretna pisateljska roka.

Vsem, ki se zanimajo za življenje slovanskih narodov in za Slovansko zvezo ter Ciril-Metodovo idejo, priporočamo, da si naročijo za letošnjo naročnino Din 15.—krasen ilustriran mesečnik

„Kraljestvo božje“

Prvo številko pošiljamo brezplačno na ogled.

Domače vesti

* Cenjenim naročnikom »Jutrac dnevne in ponedeljske izdaje. Ker je že potekla polovica decembra, a niso še vsi naročniki za letošnjo naročnino, prosimo praznično vrniti, da jo poravnajo znesljivo v bližnjih dneh z ozirom na zaključek leta in z njim v zvezi potrebna računna in blagajniška dela. Položnice so bile v začetku meseca vsem razposlane, kadar je ne bi več imej, naj jo zahteva od uprave, ki mu bo poslala drugo. Uprava »Jutrac«.

* Zahteve vseučiliških profesorjev. Združenje vseučiliških nastavnikov v Zagrebu je imelo v nedeljo svojo redno skupščino, na kateri je bila sprejeta tudi zahteva, naj se pristojbine za izpite zahtevajo iz sredstev državnega proračuna, ker ne gre, da bi profesorji dobivali pristojbine, ki jih morajo plačevati študenti. Združenje bo stavilo tudi predlog, po katerem naj bi tudi vseučiliški profesorji po 30letni službi lahko napredovali v prvo skupino državnih uradnikov kakor predsedniki državnega sveta, kasacijske in glavne kontrole. To napredovanje ne bi bilo v škodo državnega proračuna, ker je vseučiliški profesorji s takimi leti službe zelo malo. Zahteva je stavljena zaradi moralnega prestiža. Za profesorje in docente, ki so prišli v državno službo iz svobodnih poklicev, pa se zahtevajo vse ugodnosti, ki jih uživajo državni uradniki.

Pri lenivem črevesju in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed zaradi zapake naj se uporablja že oddavna poznana naravna Franz-Josefova grenčica. Zelo pogosto je ugotovljeno, da je »Franz-Josefova« grenčica zlasti koristno domače sredstvo, kajti gre za to, da se prebavni kanal v jutru izčisti s kakim salinskim sredstvom za iztrebljanje.

Ost. reg. št. 15485/36

* Proforski izpit je napravil pred izpraševalno komisijo v Ljubljani profesor G. Trobej Tiče, sin znane narodne gostilničarke ge. Franje Trobejeve v Gornjem gradu. Iskreno čestitamo!

* Diplomirani je bil na juridični fakulteti ljubljanske univerze g. Zdravko Gosak. Čestitamo!

* Slikar Matija Jama razstavlja v Beogradu. V nedeljo dopoldne je bila v umetniškem paviljonu »Cvijete Zuzorić« v Beogradu odprta razstava našega odličnega slikarja Matije Jame. Običajno otvoritvi s govorom ni bilo. Zbranim ljubiteljem umetnosti, med katerimi so bili tudi nekateri odlični umetniki, je g. Jama dejal: Objavljeno je bilo, da bo razstava odprta ob 11. in ker je že 11. mislim, da je razstava že odprta. Obiskovalcem je g. Jama pripovedoval, kako je bilo pred 30 in več leti, ko je prišel v Beograd in priredil tam eno izmed prvih razstav slovenskega slikarstva. Razstava g. Jame, ki je vzbujala že prvi dan lepo zanimanje, bo ostala odprta do 22. t. m.

* Prvi klub prince Edvarda Windsorskega. Tudi pri nas so odločitve bivšega angleškega kralja Edvarda našle na veliko zanimanje in skupin mladih ljudi v Zagrebu je zdaj ustanovila »Klub prince Edvarda Windsorskega« z namenom, da propagira kult velikega gentlemana Edvarda in njegovo naziranje o življenju in njegovih vrednotah. Člani kluba so sklenili stopiti v zvezo s podobnimi klubi in združenji na vsem svetu. Za mlade ljudi, ki so se združili v tem klubu, je vojvoda Windsorski simbol poštovanosti, prijateljstva in ljubezni. Vsako leto 11. decembra bo prirejal klub razne zabave, katerih dohodki bodo šli v dobrodelne namene. Pravila kluba so že sestavljena in poslana banski upravi v odobritev. Klub bo postal princu Edvardu pozdravni brzojav.

* Za božična in novoletna voščila uporabljajte razglednice Družbe sv. Cirila in Metoda. Dobe se po trafikah, trgovinah in v pisarni CMD, Ljubljana, Beethovnova 2. Ko mad slane 1 Din.

* Dopust je dovoljen od prosvetnega ministrstva učiteljem, ki se udeležijo skupščine glavne zadrzne zveze 16. t. m. v Beogradu in dvorani Zveze nabavljajnih zadrznih nametščev. Poincarjeva 21. Dopust velja za 16. t. m. to je za dan skupščine, za potovanje tja in nazaj bodo pa izdali potrebne dopuste pristojni sreski načelniki.

* Novi grobovi. Ugledni rodni Ganglovi je umrl po težkem trpljenju g. Danilo, poručnik fregate. Truplo priključeno častniku bo jutri ob 10. dopoldne blagoslovljeno v mrtvašnici ljubljanske splošne bolnice in nato prepeljano v Metliko, kjer bo v četrti ob 14. položeno k večnemu počitku. — V Stanjevičevi ulici 6 je primenila soproga postelnika in trgovca g. Pavla Guštinova. Pogreb blage gospe bo danes ob 15. iz hiše žalosti. — Na Rodici je preminil gostilničar g. Franc Birtič. Uglednega pokojnika bodo prepeljali danes ob 10. dopoldne iz hiše žalosti, Rodica št. 23, na farno pokopališče v Mengšu. — V Škofji Loki je umrla obče spoštovana g. Fani Batista. Blago rajnce bodo položili danes ob 14. na farno pokopališče k večnemu počitku. — V Studenih pri Mariboru je zatisnil svoje oči spoštovani šolski upravitelj v pok. in častni občan Jurko Štra g. Matej Kavčič. V 75 letu starosti. Pogreb bo jutri ob 15. iz hiše žalosti Frankopanova ul. 1. na farno pokopališče. Vsem blagim pokojnikom svejati spomin. Številnim preostalim nam iskreno sožalje!

* Huda zima v Liki. Že tri dni močno sneži v Liki in je po planinah sneg visok že blizu dva metra. Mnoge vasi so brez zveze z okolico, pod snežno pezo pa se je porušilo že dosti streh in tudi brzjavne napeljave so poškodovane. Naselbine pod Velebitom vzemirajo krčela volkov in večkrat se zgodi, da vdere v vas zvečer po 6 do 15 volkov, ki koljejo po stajah drobnico, vdirajo pa tudi na dvorišča in v svinjake.

* Namesto evetja na grob blagopokojne učiteljice Ive Jamskove daruje učiteljski zbor državne narodne šole na Igu Družbi ev. Cirila in Metoda v Ljubljani 160 Din. Iskrena hvala!

* Na 200 Zagrebčanov ena gostilna. Danes ima Zagreb 1.060 gostinskih obratov in pride tako na 200 prebivalcev — od raslih in otrok po ena gostilna. Največ je seveda točilnic, gostin in manjših restavracij. Tudi v Pragi je mnogo gostinskih obratov, a tam pride ena gostilna na 500 prebivalcev. Dovoljenja za odpiranje novih gostinskih obratov se drugod dobe le težko, v Zagrebu pa se gostilničarji pritožujejo, da izdaja oblast preveč takih dovoljenj. Če bo šlo tako naprej, bomo kmalu v Zagrebu na 100 prebivalcev, torej že na 25 odraslih oseb, po ena gostilna.

* Tovarna JOS. REICH sprejema mehko in skrobjeno perilo v najlepšo izdelavo. Pri ozeblinah — »OBLAKOVO KAMILČNO MAZILCO«.

Iz Ljubljane

u— Seja karitativnih organizacij. Mestno poglavarstvo razglasa, da bo seja zastopnikov karitativnih in drugih organizacij radi dolžnosti načina skupnega božičnega obdarovanja siromakov v mestni sejni dvorani danes ob 17. uri. Važno je, da se udeležijo te seje zastopniki vseh onih organizacij, ki so sodelovale na dosedanjih sestankih. Posebnih vabil mestno poglavarstvo ne bo pošiljalo. Vsaka organizacija naj prinese s seboj seznam svojih obdarovancev.

u— Rojstvo v vlaku. Včeraj zjutraj se je z dolenskim vlakom vozila proti Ljubljani neka žena iz okolice Grosuplja, namenjena v poročnišnico. V vlaku pa so jo zalekle bolečine in v hudih krčih se je umaknila iz kupeja. Na lepem je zagledala juč sveta droben fantek, ki pa se je obnemoglo materi že naslednji hip izmuznil iz vlaka in padel pod vagon. Na srečo je vlak tedaj pravkar stal na postaji in mlada mati je imela še dovolj moči, da je priključila sprevoznika, ki se je nemudoma sklonil pod voz in tik pred odhodom dvignil novorojenčka. Na dorženem kolodvoru je mater in sinčka pričakoval reševalni avto, da ju odpelje v bolnišnico.

članov in vendar v fotografskem svetu mnogo pomeni.

Priprave za ustanovitev zajednice so se v dveh mesecih izvršile do podrobnosti, zato je šlo na ustanovitveni konferenci ki jo je vodil predsednik ljubljanskega kluba Roman Vales, delo kaj hitro od rok. Po kratkem predebatiranju poedinih točk so delegati podpisali sporazum, ki zajema nico oficijalno ustanavlja in določa med drugim, da se povabijo vanjo tudi druge samostojne amaterske organizacije, prav tako tudi fotosekcije nefotografskih društev v krajih, kjer ni samostojnih amaterskih društev in v kolikor bodo matična društva zagotovila svojim sekcijam svobodno delo v področju umetniške fotografije. Sporazum podaja okvirni program za delo zajednice. Tako bo ta v bodoče določala termine za razstave, ki presegajo lokalni značaj, rešila bo vprašanje izdajanja skupnih publikacij, izmene predavateljev in slikovih map, ustanavlja bo nova društva in vodila priprave za osnivanje zveze. Vprašanje avtonomije poedinih organizacij je bilo rešeno deloma s tem, da bodo obvezni zanje le sklepi, ki se sprejmejo soglasno. Za poslovodjo zajednice je

u— Legija koroških borov, glavni odbor v Ljubljani, vabi vse člane in tovaršje, da se udeležijo splošnega članskega sestanka, ki bo v soboto 19. t. m. v društvenem lokalu v gostilni »Pri Sokolcu«. Pred sklopio 18. t. z dnevnim redom: Pozdrav — poročilo predsednika glavnega odbora o delovanju Legije, razna važna obvestila ter slučajnosti in tovaršji razgovori. Dragi tovaršji! 18 let smo močljali. V službi svojemu narodu smo dobrovoljno in bore — kmetje, delavci in intelektualci — v najtežjih časih dali in žrtvovali vse, kar smo mogli. Nihče izmed nas za svoje dobrovoljne žrtve ni iskal nagrade. Toda namestu zahvale smo doživeli in doživljamo bridko razočaranje. Vsi, ki so žrtvovali svoja življenja, svojo kri in svojo eksistenco, so danes pozabljeni. Močljali smo in prenašali žrtve, pričakovali boljših časov, zdaj pa moramo sami sebi izvojevati vse one pravice in priznanja, ki nam pripadajo po človeškem in božjem pravu. — Udeležite se polnoštevno sestanka, da se enkrat pregledamo naše vrste, preden zastavimo svojo odločno besedo. Glavni odbor.

Pripravili smo vam najlepša darila iz porcelana, stekla in keramike za darila pod božično drevo. — Ogledajte si, predno se odločite za nakup, razstavo pri

FR. KOLLMANN
MESTNI TRG.

u— Ljudska univerza. V sredo 16. t. m. bo predaval univ. prof. dr. ing. Milan Vidmar o posugu elektroinženirja v razvoju elektroinženirja. Pričetek predavanja ob 20. v mali dvorani Filharmonijskega društva (kino Matica). Vstopnine ni.

u— Zanimivo predavanje za nameščence. V petek zvečer se je vršilo pod okriljem združenja absolventov trgovskih akademij Klub trgovskih akademikov v Ljubljani predavanje o aktualnih problemih pokojniškega zavarovanja. Znan predavatelj, pomočnik direktorja pokojniškega zavoda g. dr. Janko Kosič je na temperamenten način vprašanje razčlenil na problem organizacije take stvarne kakor teritorialne ter potem prešel na razčlenjevanje pokojniškega zavarovanja za nameščence za vsa država. Polna dvorana absolventov se je z živahnimi aplaudiranjem zahvalila za izjerno podano sliko pokojniškega zavarovanja, predsednik Kluba trgovskih akademikov g. Zalar pa je naprosil predavatelja, da bi o priliki predaval tudi še o problemu finančnega kritja, o obrestih in njenem vplivu ter o ostalih problemih, o katerih zaradi pomanjkanja časa ni mogel obširneje poročati. Takih predavanj bi bilo potrebno še več in pred široko javnostjo, ker se zdaj vrše priprave za razčlenjevanje pokojniškega zavarovanja na nameščence v vsej državi.

u— Pisatelj Frane Albrecht bo predaval o Ivanu Cankarju na II. delavskem prosvetnem večeru »Vzajemnosti« in »Zarjek« v sredo, 16. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Spored večera je poster in lep. Pridite!

u— Kako nastane vremenska napoved. To je snov X. poljudno znanstvenega predavanja Prirodoslovnega društva. Predavatelj docent dr. Reya nas bo uvedel v poznavanje vremena in podnebja. Obrazložil bo glavne vzroke vremenskih sprememb najprej splošno, nato posebno v naših krajih. Omenil bo tehnično opazovanje vremena, sestavljanje vremenskih brzojav, pošiljanje po radiu, dešifriranje v meteoroloških centralah in končno risanje vremenskih kart. Dalje bo objasnili sklepanje na bodoče vreme. Naposled bo pokazal tudi one znake, po katerih lahko zvezmo za prihodnje vreme brez kart. Predavanje bo torej 15. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice.

u— Recitacijski večer Pavla Golje. Božič izjde nova pesniška zbirka pesnika Pavla Golje. V torek, 22. t. m., priredi pesnik recitacijski večer v Mali filharmonijski dvorani na kar opozarjamo vse prijatelje slovenske literature in znanje priključene pesnika. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice. Sedeži po 10, stojalca po 4 Din, dijaška po 2 Din.

u— Predavanje v Domu visokošol. V sredo ob 20. bo na četrtem rednem članskem sestanku predaval v Domu visokošol. Gradisce 14, profesor dr. Boris Furlan o antitezah sodobnosti. Vabljeni vsi!

u— I. ljubljanska moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani bo imela občni zbor v petek, 18. t. m. ob 18. uri v pisarni CMD, Beethovnova ul. 2.

KINO IDEAL

PREMIERA! PREMIERA!
William Boyd — Jimmy Ellison
v filmu

KRIK PRIREJE

Vratolomne pustolovščine slavnega cowboya Billa Cassidyja in njegovega prijatelja Jonnyja Nelsona.

Danes ob 16., 19. in 21.15. uri.

bil na predlog Fotokluba Ljubljana izvoljen tajnik Fotokluba Zagreba Frajtič. Ta je vodil prvi sestanek zajednice, na katerem se je določil delovni program do konca 1. 1937. Tako je bilo sprejeto, da se bo vršila naslednja mednarodna razstava v Zagrebu v jeseni prihodnjega leta, naslednja ljubljanska mednarodna v maju 1938, beograjska organizacija priredi prihodnjo pomlad prvo jugoslovensko razstavo malega formata. Določila so se področja, v katerih bodo poedine članice ustanovljale nova društva. Maribor in Ljubljana sta se sporazumela za svoji bivši oblasti. Poedini članicami je bilo naloženo, naj postavijo konkretne predloge glede ustanovitve skupne slikovne centrale in izdaje zbornika jugoslovenske fotografije, prav tako naj zavzamejo svoje stališče k osebnemu predlogu ljubljanskega delegata, da bi se na domačih razstavah iz vzgojnih razlogov odpravil sistem podeljevanja nagrad.

V razmeroma kratkem času je prvi sestanek delovne zajednice rešil obilico vprašanj. Zunanji delegati, ki so jim domačini ves čas izkazovali najpripronejšo gostoljubnost, so si ogledali tudi razstavo v Narodnem domu in se osebno prepričali, da kaže domače občinstvo mnogo zanimanja zanjo. To je umljivo, saj je ta razstava, ki bo odprta še ta teden, ena najlepših, kar jih je bilo v zadnjih letih v naši državi.

u— Nagrade hšnim poslom vlagateljom. Hranilnica dravske banovine. Ljubljana prej Kranjska hranilnica bo izdala za Božič več nagrad po 200, 100 in 50 Din, hšno gospodinjstvom poslom (kuharicam, hšnam, sluškinjam idr.), ki imajo v imenovanj hranilnici vsaj 6 mesecev vlozene svoje prihranke na hranilno knjižico. Ti posli se vabijo, da se do vključno 18. decembra t. l. prijavijo pri blagajni hranilnice (Knafjeva ul. 9.) med poslovnimi urami, od 8 do 12. V izkaz je predložiti hranilno knjižico hranilnice in lastno poseleko knjižico. Zrebanje bo v petek 18. t. m. popoldne. Gospodinjje in gospodari naj na to orozore svoje posle.

u— Zrebanje srečk društva »Knečinje Zorke«. Izrebanje so bile sledeče srečke: 14. 52, 86, 458, 497, 500, 634, 804, 806, 848, 629, 858, 979, 914, 1137, 1179, 1202, 1297, 1325, 1381, 1465, 1599, 1639, 1677, 1734, 1950, 1976, 1936, 2032, 2039, 2073, 2120, 2177, 2289, 2304, 2319, 2396, 2455, 2462, 2586, 2630, 2688, 2809, 2878, 3088, 3101, 3131, 3206, 3273, 3240, 3333, 3487, 3521, 3761, 3765, 3914, 3982, 3985, 4033, 4038, 4076, 4175, 4230, 4306, 4392, 4601, 4693, 4732, 4743, 4754, 4765, 4799, 4848, 5014, 5025, 5266, 5278, 5321, 5358, 5515, 5518, 5632, 5734, 5893, 5919, 5952, 5985, 6058, 6199, 6298, 6355, 6360, 6376, 6384, 6449, 6632, 6703, 7022, 7041, 7061, 7065, 7092, 7162, 7181, 7271, 7275, 7355, 7377, 7396, 7451, 7462, 7474, 7550, 7688, 7754, 7763, 7851, 7873, 7942, 7955, 7963, 7966, 7977, 7994, 8126, 8167, 8216, 8280, 8326, 8421, 8544, 8561, 8604, 8710, 8731, 8783, 8852, 8875, 8891, 8918, 9204, 9394, 9427, 9536, 9585, 9657, 9865, 9902, 9913, 7247.

u— Idrjski krožek. Ustanovni občni zbor bo jutri v sredo ob 20. v kmečki sobi rešavracije Slamič z občajnim dnevnim redom. Vabljeni vsi rojaki in prijatelji idrjske košline.

u— Društvo »Soča« matice. Predavanje univ. prof. g. Makleova Aleksandra bo prihodnjo soboto 19. t. m. v verandni dvorani »Zvezdec« ob pol 21. Predaval bo »o zakonu in rodbini v sodobni Rusiji«. Predavatelj bo zdel snov iz zanimivega problema, ki je rodil zelo obširno literaturo, ne samo v Rusiji, temveč tudi v zapadni Evropi in Ameriki. Seznanih bo poslušalce s položajem zakona, žene in rodbine v Sovjetski Rusiji, počeni od prevrata vse do najnovejšega časa. V dobi, ko se skoro povsod slišijo glasovi o krizi zakonskega in rodbinskega življenja, bo aktualni predmet predavanja prav gotovo pritegnil nase pozornost poslušalcev. Sočani in prijatelji, vabljeni! Vstop vsem prost!

u— Zaradi večjega zanimanja za pozornost božične misle se razstava teh podaljša še v torek, 15. t. m. od 9. do 12. in od 14. do 19. Zveza gospodinj, sedaj Gradisce.

u— JXAD Jadran. Drevi ob pol 20. predava tov. Frane Artnak o naši akademski socialni ustanovi. Inž. Joža Rus pa o politiki in akademskih kulturnih društvih. Udeležba letošnjih in laniških novincev obvezna. Ostali člani vabljeni.

u— Prva letošnja produkcija dr. konservatorija bo 21. t. m. ob pol 19. v Veliki filharmonijski dvorani. Na sporedu so dela iz češke literature tako, da lahko imenujemo to produkcijo »Češki glasbeni večer«. Spored javno.

u— Prazniki v našem gledališču. Za naše matičke pripravljajo v drami Hamikovo pravljico »Repostev«, kjer jih čakajo najrazličnejša presenečenja, ki jih povzročata Repostev in poredni Gasperček, tako, da bodo imeli tudi naši malčki o Božiču priloiko posejti v gledališču zabavno predstavo. Druga premiera bo Sominova drama: »Atentat«, ki ima izredno napeto dejanje. Tretja premiera bo Gregorinova božična igra: »Kralj z neba«, kjer bo nastopil celokupni dramski ansambel. Igra je sestavljena na podlagi evanجيلja in tetelega časa.

u— Uprava Eitnega kina Matice naproša cenjeno občinstvo, naj blahotno spregleda začasne nerodnosti glede sedežev in vzhodov ter sporoča, da bodo iste v najkrajšem času v obojestransko zadovoljivo urejene.

u— Sadni špalir v pravi luči je naslov predavanju, ki ga bo imel g. Frido Lenard pod okriljem podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani v sredo 16. t. m. ob 19. v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi. Vsem, ki si žele svoj dom oplešati z oblikovanimi drevmi, je to predavanje neobhodno potrebno. Vstop brez vstopnine.

u— Mato Radošević stavlja svojo obleko na razpolago. Ze ponedeljsko »Jutro« je na kratko poročalo o vlonu v Favajevo gostilno na Celovški cesti in o aretaciji prevejanega tajni in vlonjaka Matjeja Radoševića od nekdaj v savski banovini, za čigar izseditev se je policija že del časa zanimala. Ko so Radoševića privedli na kriminalni oddelk je bil skoraj da elegantno obleden, obenem pa mu je bilo videti, da je svojo garderobo znesel z vseh vetrov, ker mu noben kos ni čisto dobro pristajal. Na svojo veliko žalost je moral na policiji obleko odložiti in zdaj čakajo svojih lastnikov temnosiv zmski povrniki, par umenih rokavice, dežnik z rjavim ročajem, pisan ovratnik, šal pa še precej dobro ohranjene rdečkaste pumparice in siv športni jopič.

u— Svetovni popotniki skozi Ljubljano. V zvezi z vlonom v Turkovo menjalnico je policija te dni posvetila še posebno pozornost gibanju raznih sumljivcev in na kriminalnem oddelku imajo vsak dan tolikšen promet, kakor že dolgo ne. Med drugimi klijenti so imeli včeraj opravka tudi z dvema mladima popotnikoma, ki so ju zoper njuno voljo pripeljali z avstrijske in italijanske meje. V prvem primeru gre za 16-letnega dečka Johana Jankoviča od nekdaj iz Avstrije — fantovi starši so se nekdaj brez dvoma pisali za Jankoviča, pa jih je zajejal val germanizacije. Mlad popotnik je bil v šoli brčkone bolj slabe uspeha, pa se je odpravil za srečo v široki svet. Na italijanski meji pa so ga prijeli, in ker je bil brez vsakršnih sred-

Zrebanje v drž. razred. loteriji

Dne 10. in 11. decembra so bili izrebrani sledeči večji dobitki:

Din 100.000.— št.: 66.674
Din 352.000.— št.: 3.082
Din 80.000.— št.: 94.003
Din 50.000.— št.: 8.899
Din 40.000.— št.: 12.409
Din 30.000.— št.: 21.273

manjši dobitki pa so bili izrebrani:

Din 2.000.— št.: 10.864.
Din 800.— št.: 5.841, 5.858, 15.743, 24.820, 24.896, 33.096, 62.023, 62.048, 75.669, 95.750, 95.777, 95.787, 95.792.

Zadružna hranilnica — Dalmatinova št. 7.

KINO

21-24

MATICA

Danes in samo še jutri. Zvezo hitite in ogledajte si čimprej večkrat!

IRENA

Geraldina Katt (Kattikova) — Lili Dagover — Sabina Peters — Karl Schönbock

27-30

SLOGA

Danes poslušajte Shirley Temple

OTROK SRECE

22-21

UNION

Maria Andergast

Samo še danes!

TRJE SNUBI UČITELJICE KRISTINE

Hans Söhner — Fritz Kampers

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

stev, so ga vrnili v smer, odkoder je prišel. Precej manj vesel, kakor tega simpatičnega, podjetnega fanta po so bili na policiji ob prihodu 25-letnega Viktorja Šikanca, brezposelnega štukaterja in priloznostnega vlonilca, ki so ga bile izgnale nemške oblasti. Šikanc je nedavno osedel dalje svoj zaradi vlonom in tatvin, in ker je po svoji papirjih jugoslovenskih državljan, so ga napotili k nam. Nesreča je pri tem samo, da Šikanc ne zna niti besedice slovenski, da nima pojma o svoji »domovini« in da niti ne ve, kam je pristojen, saj pač nikoli ni računal s tem, da bo tako krhavo potreboval takšne podatke. Ze njegova mati je bila rojena v Nemčiji, Viktor sam pa je kot nezakonski otrok mnogo preždal ostal na cesti in zabredel v kriminal. Tako je tudi njegov »povratek« v domovino samo majhen drobec velike skupne tragedije, ki jo preživljajo naši ljudje onkraj meja.

u— Kmečki fantje se grede kavalirje na lahek način. Naša kriminalna kronika redkokdaj zabeleži primer, da bi se kmečki fantje spajdašili s tatovi in vlonilci in se spozabili do najgršega kriminala, saj je kljub vsem stiskam podeželskega prebivalstva kmečka gruda vendarle tudi danes še zmerom najtrdnjša osnova za pošten človeški obstanek pod solncem. Težji delež usode je pridržal pač brezposelnim delavcem in pa izgubljenim inteligentnim brezdelcem po mestih, ki kaj lahko izgube brez seboj. Te dni pa je policija aretirala dva kmečka sinova iz Jarš na Posavju, ki sta v pravi sumljivih okoliščinah skušala v Ljubljani spraviti v denar radijski aparat, okrog 40 gramofonskih plošč in še nekaj podobne luksuzne drobnjave. Aparat, ki je bil vreden okrog 2500 Din, sta nudila na prodaj za 1000 Din, in ko za tolikšno vsoto nista našla kupca, sta ceno znižala na 400, nazadnje pa sta ga nekje zastavila za počen groš. Ko je policija vrgla nanju svoje oko in napravila še hšno preiskavo na njunem domu, je pri enem našla demontirano kolo tujega izvora, kar priča, da se je fant že kar smotno bavil s te vrste rečmi. Podrobnejše poizvedbe so kmaki odkrile, da so radio in plošče iz kopalšča na Tomačevem, kjer je bilo letos poleti vlonjeno. Oba aretiranca sta bila izročena sodišču.

u— Na stedi za vlonilci iz Turkovo menjalnice. Na kriminalnem oddelku, katerega organi so aretirali že prično številce pohajalcev in lahkoživecev, osumljenih, da so v kakršnikoli zvezi z nedavnim vlonom v Prešernovi ulici, se vrše vse te dni intenzivna zaslišanja in konfrontacije, ki bodo po vsej priliki v kratkem pojasnile vse dogodke.

u— Za božičnico primeren božični prizor dobite proti odškodnini 25 Din v arhivu »Jutrac«.

Iz Maribora

u— Rezervni oficirji v činu podporočnikov, odnosno poročnikov bodo imeli noč ob 20. obvezno predavanje v prostornih tukajšnje inženjerske podoficirske šole.

u— Gledališke novice. V četrtak 17. t. m. bo v mariborskem gledališču opernokomertni večer. S pestrin in obilnim sporedom nastopita bivša primadona zagrebške opere Tinka Wesel — Polla in bivša primabalerina dunajske državne opere ter praškega narodnega divadla Ilse Hye. Tinka Wesel — Polla je umetnica, ki je po svojem tehnično dovršenem koloraturnem petju znana po vsej Srednji Evropi. Svojas je gostovala tudi v mariborskem gledališču. Ilse Hye je prav tako odlična zastopnica plesne umetnosti. Večer bo le enkrat in to velja za red C. Ostala dva abonmaja dobita vsak po en drug koncert.

u— Vojnoodškodninske zadeve. Tukajšnji odbor vojnih odškodovancev je v tem letu sestavil in predložil odločilnim osebam obširno spomenico v zadevi vojne odškodnine 1500 prizadetim družinam in skupnem znesku okrog 60 milijonov dinarjev. Glede na to spomenico je prišel te dni preko predstojništva mestne policije v Mariboru odgovor, da je senat kraljevine Jugoslavije, odbor za prošnje in pritožbe, v smislu dopisa z dne 19. oktobra leta 1934 na svoji seji 18. oktobra odločil, da se prošnja glede na poročilo finančnega ministra odkloni. Rešitev se glasi: »Smatramo, da se vprašanje glede vojne odškodnine prizadetim iz navedenih krajev (Koroška, Istra, Gorica, Primorje) ne more reševati posebej, ampak naj se rešuje, ko bo za to nastopila možnost, skupno z ostalimi nerazšteni vprašanji nadoknade vojne škode, ki so jo naši državljani utrpeli za časa evropske vojne.«

u— Vprašanje Grajske kleti je se obravnavalo na seji mestnega upravnega odbora. V kratkem poteče zadevna pogodba in bo prevzel Grajsko klet g. Stibler.

Važen dogodek v organizaciji jugoslovenskih fotoamaterjev

a— Smrtna kosa. V nedeljo je umrl trgovec Vinko Legat, star komaj 35 let. Pokopali ga bodo danes ob 15. v Ljubljani. Pokojnemu blag spomin, žalujočim iskro sožalje.

a— Zrivi mraza. Ozeblo so našli v nekem kozolcu na Bečevju: 47 letno brezposelno Katarino Prešec. Bila je popolnoma onemogla in anemijena in so jo morali reševati: odpeljali v bolnišnico, kjer so ji amputirali obe nogi.

a— V smrt je šla. Poročali smo že o poroksu samomora 32letne delavke Barbare Svršinkove, ki so jo našli z otcovo kislino zastrupljeno in nezavestno v nekem gozdu pri Podpeču. Prepeljana v bolnišnico je kmalu umrla. Zapušta tri nepreskrbljene otroke. Vzrok samomora ni znan.

a— Krvava veselica. V Bačkovi v Slovenskih gorah so imeli pri posestniku Francu Kurniku domačo veselico. Ob tej priliki je med fanti po veselim razpoloženju zaradi nekega dekleta nastal konflikt. Neki 18letnik je pri tem streljal s samokosom in se je zadet v trebuh zrušil na tla. 20letni posestniški sin Vinko Markež, ki so ga z nevarno rano pripeljali v tukajšnje bolnišnico. Dotični 18letnik je streljal tudi na zasledovalca, ki sreči ni nikogar zadel. Orožniki so ga aretirali.

a— Kriminal. Kungoški orožniki so aretirali 23letnega Franca Zemljčiča, ki je v obsejnih ozemljih po nizkih cenah prodajal razne predmete. Zaradi suma, da je prodajal ukradeno blago, so ga orožniki aretirali in je Zemljčič priznal, da je v lovilu v neki trgovini v Špilju. Na policiji pa so večer izprašali vest Liza G., ki jo je njena prijateljica naznanila, da ji je prodala pohištvo. Liza J. je očitek priznala, dejala pa je, da je to storila zaradi tega, ker rada pije in ker je imela dolgove. Liza se bo zaradi tega morala zagovarjati pred sodniki.

Iz Trbovelj

17. t. m. ob pol 20. je predaval v Sokolskem domu v Trbovljah gosp. Franc Hvalstija o vzponih na Matterhorn in Zinalrothorn. Krasne slike inž. Avčina bodo pojasnile letošnjo ekspedicijo SPD v Švico. Vstop prost. Vabljeni vsi.

Iz Ptuja

1. Kino Ptuj. V sredo in četrtek »V zlatih okovih«.

Iz Celja

e— Predavanje za rezervne oficirje. Mesto poglavarstvo in celjski pododbor UKOIR obveščata rezervne oficirje, da bo v sredo ob 19. v Oficirskem domu v vojašnici kralja Petra strokovno predavanje, ki se ga morajo udeležiti obvezno vsi rezervni oficirji. Oni, ki bi bili nujno zadržani, se morajo predhodno opravičiti.

e— Opozorilo sirotam vojnih invalidov. Mesto poglavarstvo opozarja vse sirote vojnih invalidov, umrlih po vojni, in njih varuhe na razglas glede prijave za sprejemanje invalidske podpore, ki je nabit na uradni deski v veži mestnega poglavarstva.

e— Umrl je večer zadet od kapi v starosti 64 let g. Slavko Bergež, ravnatelj hotela »Evropa« in posestnik. Pokojnik se je bil v nedeljo udeležil slavnosti na Grmu pri Novem mestu. Ko se je vrnil po polnoči z vlakom v Celje, mu je doma postalo slabo, izgubil je zavest in je kmalu izdihnil. Rajnik je živel mnogo let v Celju. Pogreb bo jutri ob 15. iz hiše žalosti na mestno pokopališče. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

e— Na pokopališču v Vojniku so pred dnevi položili k zadnjemu počitku g. Josipa Artnaka, dolgoletnega oskrbnika pri tvrdki Josip Kirbiš v Celju. Tvrdka in njegovi številni znanci mu bodo ohranili časten spomin!

e— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 vefilim »Tirane« z Normo Shearerjevo in zvočni tednik.

KINO METROPOL. Danes ob 18.15 in 20.30 poje zadnjikrat Jan Klepura v filmu »POD SREČNO ZVEZDO«.

Gospodarstvo

Povišanje carinskega ažija

Vse carine se zvišajo za 9.1%

Na osnovi člena 4. zakonskega predloga o splošni carinski tarifi je finančni minister izdal odlok, po katerem se od 14. t. m. naprej pobira na uvozne carine in vzporedne takse pri carinjenju ažija v višini 1100%, kar pomeni, da se približe 1100 Din na 100 zlatih Din, medtem ko je doslej znašal ažij 1000%.

Znano je, da se carine in vzporedne davke, ki se pobirajo pri uvozu, računajo v zlatih dinarjih. Pobirajo pa se v papirnatih dinarjih (bankovcih na ta način, da se k izračunavanju znesku carine pribije tako zvan ažij. Ta ažij je doslej znašal 1000%, in se je za 1 zlati dinar računalo 11 papirnatih dinarjev. Odslej pa znaša ažij 1100%, kar pomeni, da se za 1 zlati dinar računa 12 Din v bankovcih.

Povišani ažiji se je že večer pričel pobirati na carinarnicah, in sicer za vse blago, za katero do 13. t. m. niso bile plačane carinske davke. To povišanje ažija ne velja samo za carine, temveč tudi za vzporedne davke (to je za žigovino, ležarino in poslovno davke) ki so predpisane v zlatih dinarjih.

Znaten donos državnih davkov

Finančno ministrstvo objavlja v »Službenih novinah« običajni mesečni pregled državnih financ, in sicer za mesec oktober. Kakor v prejšnjem mesecu, so se tudi v oktobru državni dohodki prav ugodno razvijali. Donos neposrednih davkov je znašal v tem mesecu 253.8 milijona Din, to je za 55.2 milijona Din več nego lani v oktobru. Donos trošarine je znašal 72.0 milijona Din (plus 1.4) in donos carin 83.3 milijona Din (plus 1.4) in donos carin 83.3 milijona Din (plus 7.4); le donos monopolov je bil nekoliko manjši, in je znašal 169.3 milijona dinarjev (minus 7.5).

Od državnih podjetij kažejo večje dohodke železnice, namreč 210.8 milijona Din (plus 15.8), rudniki 26.9 milijona Din (plus 4.9) in rečna plovba 8.9 milijona Din (plus 3.1). Manjši dohodek je zabeležen pri gozdarstvu, namreč 7.5 milijona Din (minus 2.7).

Državne finance v sedmih mesecih tekočega proračunskega leta

Državni davčni dohodki v prvih sedmih mesecih tekočega proračunskega leta (april - oktober) so v splošnem narasli in kažejo za to razdobje v primeri z istim razdobjem lanskega leta naslednje zneske (v milijonih Din):

7 mes. 1936/37 razlika nasproti 7 mes. 1935/36 neposr. davki 1318.4 +138.3

Gospodarske vesti

= Vprašanje likvidacije Zadrzne zveze. V petkovski številki smo poročali o naporih zadrzne zveze v Ljubljani za sanacijo. Predlagala je vrsto ukrepov za svojo sanacijo, a vsi predlogi so bili odklonjeni. Zadrzna zveza bi potrebovala za svojo sanacijo 50 milijonov Din. Med drugim je bil stavljen predlog po katerem naj bi vlada dovolila Zadrzni zvezi uvoz neregistriranih Blairovih obveznic, ki se dobe v inozemstvu po tečaju 23 do 25, pri nas pa se lahko prodajo po 75. Dobitki pri tej kupčiji bi se porabili za sanacijo. Narodna banka pa je odklonila da bi za to kupščino dala na razpolago devize in se tudi protivu uvozu neregistriranih Blairovih obveznic. Poročali smo že, da mislijo pri Zadrzni zvezi na izdajo posebne uredbe o likvidaciji Zadrzne zveze, ki naj bi likvidacijo olajšala. Kakor čujemo, je Zadrzna zveza že predložila vladi načrt take ured-

be za likvidacijo. V tej zvezi je večerj odpotval v Beograd ravnatelj Zadrzne zveze dr. Basej.

= Zasedanje tarifnega odbora. Večerj dopoldne se je sestel v Beogradu tarifni odbor. Predsedoval mu je bivši minister Vasa Jovanović. Seje so se udeležili tudi generalni tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani bivši minister g. Ivan Mohorić, predsednik Zveze industrijev inž. Lenarčić, direktor TPD dr. Vrhunec in tajnik Zveze industrijev g. Gorup iz Ljubljane. Nadalje so bili prisotni tudi zastopniki raznih ministrstev ter za generalno direkcijo državnih železnic g. Cugmus. Spočetka je bilo odboru sporočeno, da je železniška uprava odgovorila na prejšnje predloge tarifnega odbora glede znižanja blagovne tarife. Tarifni odbor je obirno razpravljal o potniških prevoznih olajšavah, zlasti pa

Žarnice Tungstram

D nitka v dvojni vijajnici

koristijo očesu - ter so ekonomične

o olajšavah za trgovske potnike. Diskusija o tem vprašanju se bo še nadaljevala. Zasedanje bo trajalo še tri dni in tarifni odbor bo obravnaval tudi o vprašanju splavarne konkurenčne tarife in o reformi železniških tarif za prevoz lesnih proizvodov.

= Francija nam je dala kontingente v vrednosti 400 milijonov Din. V petkovski številki smo objavili najvažnejše podrobnosti o novi trgovinski pogodbi s Francijo, ki nam bo omogočila znatno povečanje izvoza v Francijo. Najvažnejša določba te pogodbe se nanaša na uvoz 15.000 vagonov pšenice v vrednosti okrog 260 milijonov Din. Od gornje količine nam bo Francija plačala pri prvih 5000 vagonih 20% v devizah, pri naslednjih 5000 vagonih 80% v devizah, zaostajajo 5000 vagonov pa nam bo v celoti plačala v devizah. Samo od izvoza te pšenice smo dobili torej 167 milijonov Din v svobodnih devizah. To je za nas zelo povoljno v nasprotju s ponudbami drugih držav, ki so prav tako pripravljene odkupiti nam znatne količine pšenice, toda po večini proti plačilu v kliringu. Nadalje nam je odobren kontingent 3000 vagonov koruze s preferenčnim carinskim postopkom 40%. Vrednost teh 3000 vagonov koruze znaša okrog 30 milijonov Din. Važno je tudi povečanje kontingentov za les, ki nam bodo omogočili izvoz lesa v Francijo in Alžir v vrednosti 75 milijonov Din. Od tega odpade na mehi 57.5 milijona Din in na trdi les 17.5 milijona Din. Vrednost ostalih kontingentov znaša okrog 25 milijonov, od tega odpade 7 milijonov na drobnico, 3.5 milijona na jabolka in 1.5 milijona na fižol. Skupaj znaša vrednost vseh kontingentov okrog 400 milijonov Din, od tega pa bomo dobili 240 milijonov v devizah.

= V Švico se vrača pobegli kapital, v Francijo pa ne. Švicarska narodna banka beleži, odkar je izvršila devalvacijo valute, stalen dotok zlata. Zlate in devizne rezerve so 7. decembra dosegle že 2684 milijonov frankov, to je za 49.4 milijona frankov več nego pred enim tednom in za preko pol milijarde frankov več nego v začetku oktobra, ko je bila izvršena devalvacija franka. Vsi znaki pa kažejo, da se ta dotok zlata še ni ustavil, ker se še vedno vrača v Švico kapital, ki je prej pobegnil iz bojazni pred devalvacijo. Docela drugačna pa je situacija v Franciji. Tam so stroge odredbe glede konfiskacije valorizacijskega dobička od strani države povzročile, da se kapital ne vrača v Francijo v pričakovane obsege in da se tudi zlato, tesavirano v Franciji, nadalje prikriva. Zlato, ki je v privatni posesti v sami Franciji, se ceni na 15 milijard frankov, od tega pa je bilo doslej predloženo Narodni banki v zamenjavo komaj 1 milijardo frankov. Tudi kapital, ki je pobegnil v inozemstvo, se čaka. Zaradi tega so v Franciji izostale mnoge ugodne posledice devalvacije, ki jih vidimo v drugih državah. Francoska vlada sicer ne razveljavlja zakonov, po katerem se konfiscira valorizacijski dobiček, vendar hoče na drug način pospešiti povratek zlata v Francosko banko in povratek kapitala iz inozemstva. V kratkem je pričakovati v tem pogledu važnih sklepov, zlasti ker je francoska vlada pretežni del dobička, ki ji je pripadel po valorizaciji zlatih rezerv Francoske banke, že porabila in bo morala kmalu za tekoče potrebe najeti nova notranja posojila. Kakor poročajo iz Pariza, pripravlja francoska vlada notranje posojilo, pri katerem bodo dobili posebne premije vsi oni vplivniki, ki bodo to posojilo vpisali v zlato, ki ga hranijo. S tem bo francoska vlada dejansko prelomila načelo, ki ga je prej postavila, da ne priznava privatnih valorizacijskih dobičkov.

= Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kakinju sprejema do 17. t. m. ponudbe za dobavo 2.000 kg solne kisline, nadalje S. M. jekla za osovine in 1.000 kg kompresorskega olja. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do dne 21. t. m. ponudbe za dobavo okretnih sklopov do 28. t. m. za dobavo trakovnic in 1.500 kg strojnega olja. Dne 16. t. m. bo pri glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu ofertna licitacija za dobavo raznega apotekarskega materiala 22. t. m. za dobavo večje množine vate in gaze. Dne 16. t. m. bo v komandi 39. pešadijskega polka v Celju ofertna licitacija za dobavo dnevne količine kvasca za potrebe celjske garnizije. Dne 17. t. m. bo v pisarni referenta inženjerje štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za montiranje Diesellovega motorja v električni centrali. Dne 18. t. m. bo pri upravi vojno-tehnične zaveze v Kragujevcu ofertna licitacija za dobavo večje množine bakra 21. t. m. pa za dobavo svinjske dlake in električne peči za solno kopel. Dne 28. t. m. bo pri ekonomskem oddelku generalne direkcije državnih železnic v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 12 aparatov za električno varenje.

Borze

14. decembra

Na ljubljanski borzi so oficielni tečaj deviz ostali skoro brez sprememb. V privatnem kliringu ni bilo tečaja v avstrijskih šilingih, angleški fanti pa so se nekoliko okrepili in je bilo povpraševanje po 240. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.38. v angleških funtih po 239.86 in v grških bonih po 31.50. dočim so se klirinske nakaznice na lire nudile po 2.48. Nemški klirinski čeki so se nekoliko podražili in stanejo v Ljubljani 13.85. v Beogradu 13.7670 in v Zagrebu 13.81 odoeno do konca decembra 13.60 in za konec januarja 13.55.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Na zagrebškem efektivnem tržišču. Vojna škoda danes ni notirala (v Beogradu je bil promet po 376-377). Zaključki so bili za beleženi samo v delnicah Gutmanna po 53.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2361.16 — 2875.75, Berlin 1743.03 — 1756.91, Bruselj 732.95 — 738.01, Curih 996.45 — 1003.52, London 212.24 — 214.20, Newyork 4304.76 — 4341.07, Pariz 202.09 — 203.53, Praga 153.13 — 154.23, Trst 227.70 — 230.78.

Curih, Beograd 10, Pariz 20.2825, London 21.33, Newyork 435, Bruselj 73.5750, Milan 22.9250, Amsterdam 236.85, Berlin 175, Dunaj 78, Stockholm 109.95, Oslo 107.15, København 95.20, Praga 15.37, Varšava 81.90, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

Efekt

Zagreb. Državne vrednote: 6% begluške 70 bl., 7% Blair 75 — 76.50, 8% Blair 86 den., delnice: Trboveljska 200 — 235, Sečurana Osejke 140 — 155, Dubrovačka 260 den., Jadranska 350 bl., Našice 800 bl., Gutmann 53 — 54, Osejčka ljevaonica 150 den.

Beograd, Vojna škoda 377 — 377.50 (376 — 377), 4% agrarne 50.50 den., 6% begluške 69.50 — 69.50 (69.50), 7% stabiliz. 84.25 den., 7% Drž. hip. banka 90.50 den., 7% Blair 76.25 — 76.75 (76.25), 8% Blair 85.75 — 86.50, Narodna banka 6980 — 7040, PAB 194.50 — 195.50.

Blago na tržišču

ŽITO

+ Chicago, 14. decembra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 132.50, za maj 126.25, za

julij 114.50; koruza: za dec. 107.50, za maj 101.50.

+ Novosadska blagovna borza (14. t. m.) Tendence nespem. Pšenica (78 kg): baška, sremska, slavonska 157 — 159; banatska 154 — 158; baška ladja Tisa 164 — 166; ladja Begej 164 — 166; ladja Kanal 162 — 164; baška in banatska, ladja Dunav 163 — 165; sremska ladja Dunav 160 — 162; sremska ladja Sava 160 — 162, Rž: baška 127.50 — 130. Ječmen: baški in sremski 64 kg 117.50 — 122.50; jari 68 kg 124 — 126. Oves: baški, sremski in slavonski 104 — 105. Turšica: baška, sremska nove 69 — 71; sremska sušena 83 — 85. Moka: baška in banatska 240 — 250; »2« 220 — 230; »5« 200 — 210; »6« 180 — 190; »7« 142.50 — 152.50; »8« 105 — 110. Otrobi: baški, sremski, banatski 82 — 86. Fižol: baški beli brez vreč 220 — 225; z vrečami 235 — 340.

+ Budimpeštanska terminska borza (14. t. m.). Tendence dvrsila. Koruza: za maj 12.24 — 12.25.

Gillette

Vse nove po firmi GILLETTE prevezte tehnične izpopolnitve so utelešene v novi MODRI GILLETTE električno kaljeni britvici

S P O R T

Zaključek nogometne skupščine

V ponedeljek ob 3. zjutraj se je končal letošnji občni zbor JNS, ki se je s precejšnjo večino izrekel za delo dosedanje uprave

Beograd, 14. decembra. p. Po popoldanskem odmoru in obisku tekme Jugoslavija-Szeged so se zborovalci z običnega zbora JNS spet zbrali v dvorani Delavske zbornice ter okoli 17. zvečer z nadaljevanjem.

Kot prvi je zaključil svoj prekinjeni govor delegat ZNP Berger za njim pa je lovil kopje za dosedanja upravo odvetnik Milosavljević. Naposled je prišel na vrsto stebel saveza in predsednik BLP dr. Andrejević, ki je precej temperamentno in ostro obračunal z izvajanjem Bergerja in pri tem opetovano omenil slučaj SK Ljubljane, ki je kot deseti ligaški klub vstopil v ligo baš po želji Beograda. Po kratki repliki Bergerja so se zvrstili ostali govorniki, med njimi kot zadnji dr. Hadži iz Novega Sada, ki je spet temeljito zagovarjal vse postopanje saveza; njegov govor se je končal okoli 8. zvečer. Nato je predsednik odredil glasovanje o absolutoriju, ki je bil po poimenem glasovanju sprejet s 405 proti 205 glasovom.

Takoj nato se je začela razprava o predlogu ZNP glede reorganizacije saveza. Po kratki debati je bil soglasno sprejet sklep, naj se osnuje poseben odbor, ki bo pripravil spremembo pravil za reorganizacijo. V tem odboru bo 28 članov, in sicer 4 iz savezne uprave, 14 podsaveznih članov in 10 zastopnikov ligaških klubov. Principi pa, ki jih je v tem sklepu obrazložil ZNP, niso bili sprejeti kot obvezni.

Pozno zvečer se je pričelo glasovanje, ki je trajalo vse do 11. Za listo, ki jo je predlagal dosedajni upravni odbor je glasovalo 354, za drugo, opozicijsko, pa 270 delegatov.

V nekaj vrstah

Razen občnih zborov nogometnega in plavalnega saveza, o katerih je poročalo že ponedeljsko »Jutro« in o katerih je navsezadnje vse ostalo pri starem, je bila v nedeljo v Zagrebu še manj opažena glavna skupščina saveza ženskih sportov. Ta savez se je svojčasno osamosvojil iz lahko-atletskega, živi pa od tedaj precej bomo in se ne more ponasati baš z velikimi uspehi svojega članstva na zelenem polju. Skupščina je potekla v običajnih besednih dvobojih med »vlado« in »opozicijo« ter je slednjič prinesla zmago »vladi«, ki je obdržala svoj odbor s predsednikom dr. Milaričem na čelu. Iz Ljubljane je v odboru kot tretji podpredsednik gđna. Milica Rupelj. Zanimivo je, da je tudi na tej skupščini od nekod (delegat Bate iz Borova je bil gotovo samo orodje v rokah pravega avtorja) izšel predlog, naj se sedež saveza odvzame Zagrebu in prenese v Beograd. Zaradi formalnih nepravilnosti pa predlog sploh ni prišel v razpravo; vprašanje pa bo slej ali prej spet na dnevnem redu. Vse lepo in prav, toda naši ženski sporti so med razpravami za zeleno mizo izgubili skoraj vse aktivni kader in tudi mnogo

ostalih delavcev, tako da jim bodočnost nalaga vse drugačne dolžnosti, kakor pa prenašanje sedišča centrale. Za izpolnitev teh težkih nalog pa tudi Beograd kljub nekaterim pozitivnim pojavom v ženski lahki atletiki in hazeni ne nudi prave garancije, posebno ne tedaj, če bo postal upravno središče ženskih sportov proti volji velikega dela ostalih, ki jim je razvoj teh sportnih panog vendarle še nekoliko pri srcu.

Fisa je obvestila naš zmlako-sportni savez, da je vzela v znanje odjavo velike skakalnice v Planici s kritično točko 106 m in se obenem zahvalila za lojalnost, s katero je JZSS spraval s sveta to vprašanje. Zda ima »Udruženje smučarjev Planica« proste roke in lahko vse svoje moči posveti novi disciplini — smučarskim poletom, ne da bi se moralo vsak čas bati, kdaj bo kdo izmed mogočnikov pri Fisi postavil v kot našega neumornega inž. Bloudka in njegove.

Mojo-Hermes. Odborove seje, ki je bila sklicana za nocoj, ne bo, pač pa bo jutri, v sredo 16. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Slone«. Prosim vse gg. odbornike, da vzamejo to spremembo na znanje in se jutrišnje seje sigurno udeležijo. — Tajnik I.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše ljubljene tete

MAURER LJUDMILE

posestnice,

se vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči g. župniku farne cerkve v šiški dr. Novaku za obiske in tolažilne besede za časa njene bolezni, nadalje cerkvenemu pevskemu zboru v šiški za ganljivo petje, gospodu zdravniku dr. Spornu za trud in požitovanje, nadalje deputaciji gasilcev in čitalnice v šiški za spremstvo pri pogrebu, nadalje vsem darovalcem vencev in svečega cvetja, ter vsem prijateljem in znancom, ki so našo drago rajko v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

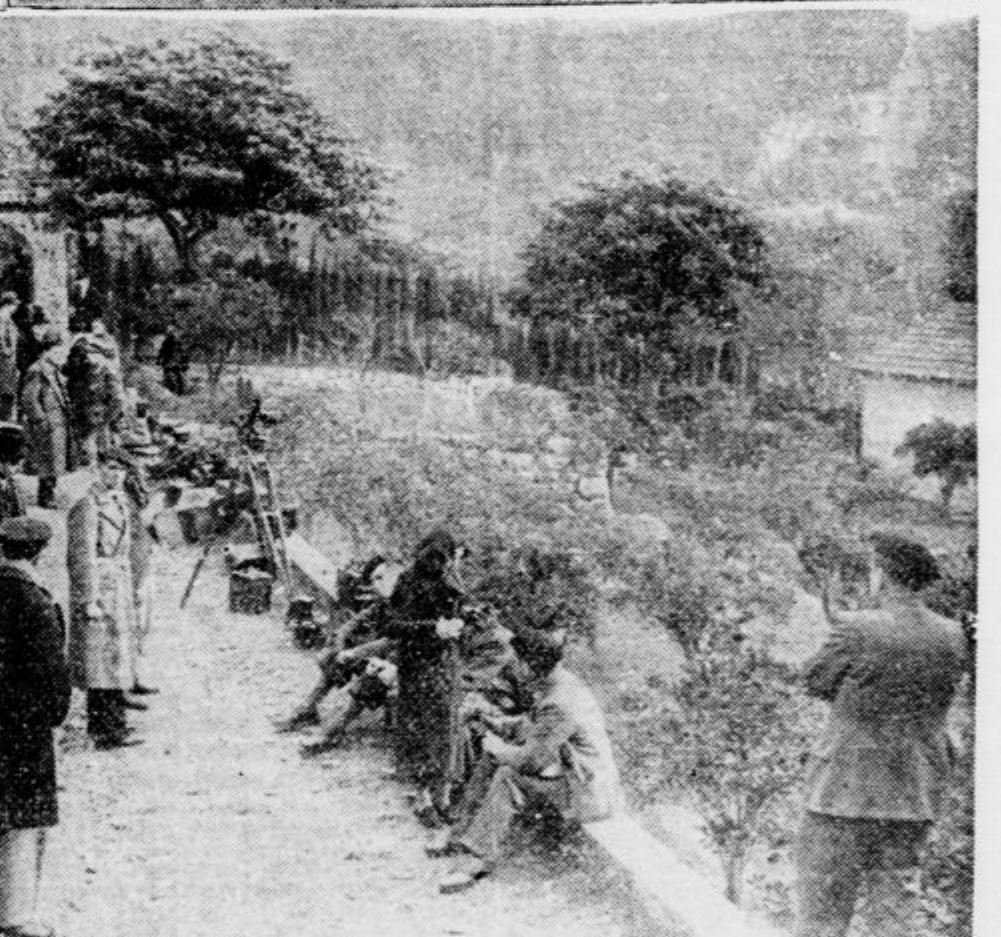
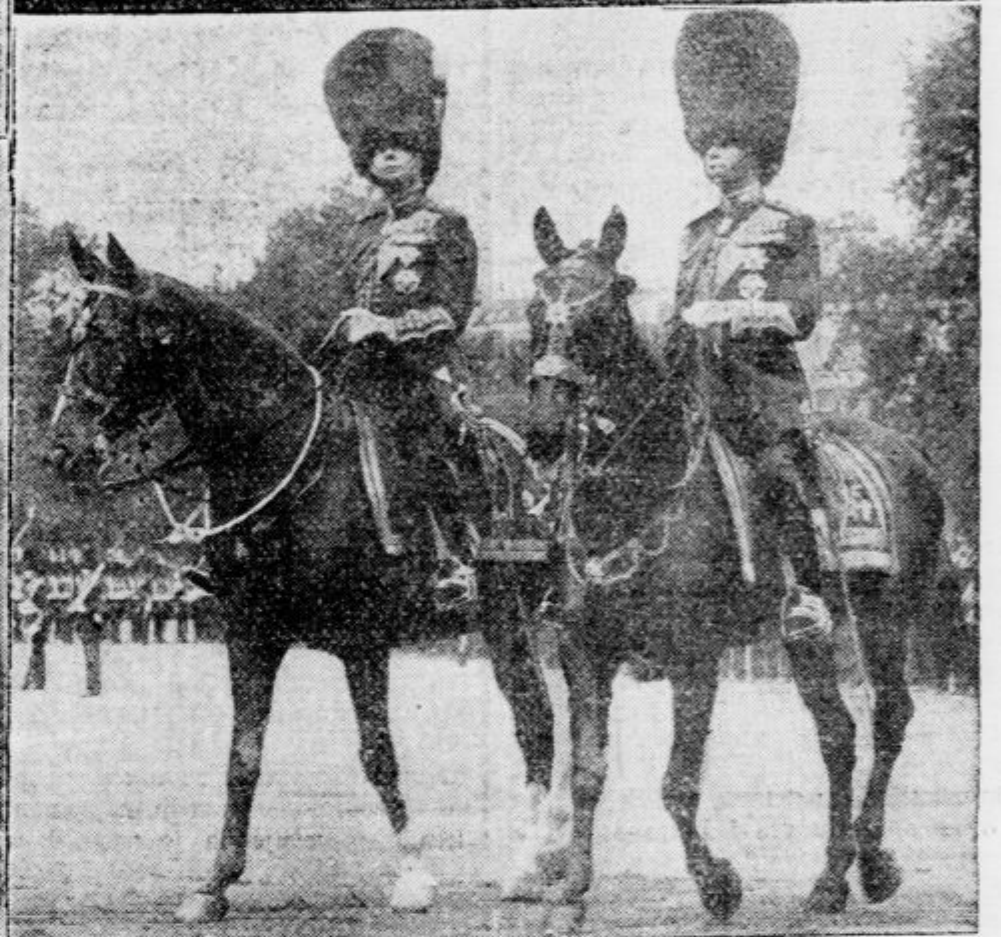
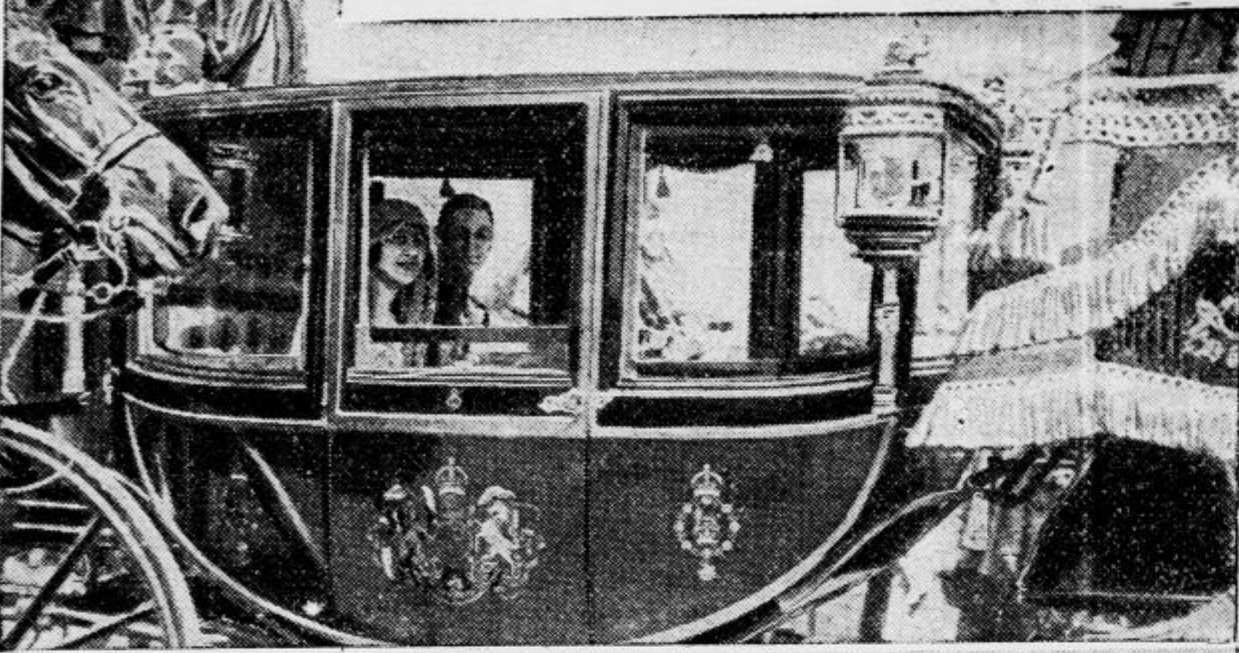
Maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 17. decembra 1936, ob pol 7. uri zjutraj v farni cerkvi sv. Frančiška v šiški.

LJUBLJANA, dne 15. decembra 1936.

MAKSIMILJANA VENEDIG, rojena MAURER.

Jurij VI. na angleškem prestolu

Ga. Simpsonova je bridko zaplakala, ko je radio sporočil odstop Edvarda VIII. — Vrnjena smaragdna ogrlica kraljice Aleksandre — Windsor ob Temzi — Prestolonaslednica Elizabeta

Levo zgoraj: Ko sta se novi angleški kralj Jurij VI. in njegova soproga peljala k poroki, sta bila še vojvoda in vojvodinja Yorška... — Levo v sredi: Družinska slika novega kralja. Pred Jurijem VI. stoji bodoča kraljica Anglije, princesa Elizabeta. — V spodaj: Ko se je napotil min. predsednik Baldwin v londonski parlament, da sporoči vest o kraljevem odstopu, je morala policija delati red na ulicah. — V sredi zgoraj: Kralj Jurij VI. — Pod njim: Odstopivši kralj Edvard VIII. — Spodaj: Min. preds. Baldwin po povratku z zgodovinske seje spodnje zbornice. — Desno zgoraj: Nečakinja s stricem: bivši kralj Edvard in princesa Elizabeta. — Desno v sredi: Princa Waleski in Yorkski na konju ob 70 letnici rojstva njunega pokojnega očeta, kralja Jurija V. — Desno spodaj: Senzacija željni reporterji oblegajo vhod k vili »Lou Vieix« v Cannesu od zore do mraka in prežijo, da bi mogli ujeti njene prebivalce na fotografsko ploščo.

Odkar je odstopivši kralj Edvard VIII., zdaj sir Edvard Windsor, zapustil Angleško, je postala oseba in okolica ge. Simpsonove še bolj privlačna za radovedneže. Ga. Simpsonova se ne pojavi nikjer, kjer bi jo radi videli reporterji v Cannesu. Do pred nekaj dnevi so stražili Rogersovo vilo »Lou Vieix« civilni policisti, zdaj so jih zamenjali uniformirani stražniki. Te dni so opazili, da je bil poslan v viho ogromen soppek rož. Kdo jih je poslal, ni bilo mogoče dognati, ugribanja pa se seveda sučejo okrog osebe bivšega kralja. Edvard je namreč poslal svoji izvoljenki iz Londona vsak dan velik koš cvetja.

Ga. Simpsonova je zasledovala razvoj dogodkov v Londonu po radiu. Ko so ji brezžični valovi oznanili odstop kralja, je bridko zaplakala. Ga. Simpsonova je zelo molčeča in ni o njenih načrtih v bodočnosti mogoče izvedeti niti govoric. Govori se, da skuša g. Rogers pregovoriti gospo, naj bi ostala pri njem vsaj še čez božične praznike. Sliši se namreč, da so ji druge osebe iz anglosaškega kroga njenega poznavanja nasvetovale, naj se pred prazniki umakne drugam. Domnevajo tudi, da se princ Edvard še nekaj časa ne bo sestel s svojo izvoljenko, najbrže ne vse dotlej, dokler ne bo dobila ločitve njenega drugega zakona pravomočne veljave.

Milanska »Gazzetta del Popolo« poroča, da je prispelo pred dnevi iz Londona v Cannes letalo z advokatom, ki je imel nalogo urediti finančno stran ge. Simpsonove. Ob tej priložnosti je ga. Simpsonova vrnila dragocen smaragdni kolč, ki ga ji je bil svojčas poklonil bivši kralj Edvard. Smaragdna ogrlica je bila nekoč last kraljice Aleksandre in se je kuvala kot rodbinska dragocenost. Babica Edvarda VIII. je poklonila ogrlico prejšnjemu kralju z naročilom, naj jo izroči svoji soprogi. Ga.

Simpsonova je vrnila zdaj ogrlico iz lastne pobude.

Zelo zanimivo vest javljajo iz Londona. Angleška kraljica-mati je dala uradno objaviti, da se ni v teku dveh zadnjih let niti enkrat srečala ali sestala z go. Simpsonovo... Pisatelj Upton Sinclair pa je dal izjavo o poslovnem govoru odstopivšega kralja Edvarda. Rekel je, da predstavlja ta govor neprecenljivo vrednost ter ima dokumentarčen značaj. Upton Sinclair je izrazil obenem svoje začudenje, kako je mogel mož takšnega značaja izgubiti prestol. Zaradi stvari same pa je treba pripomniti, da je Upton Sinclair svak ge. Simpsonove...

Uradni naslov bivšega kralja Edvarda VIII. se zdaj glasi »His royal highness Duke of Windsor«. Windsor je staro angleško mesto ob Temzi, v bližini Londona. Tam stoji sloviti grad, ki je že več stoletij rabil angleškim kraljem za poletno bivališče. Windsor šteje samo 13.000 prebivalcev. V tem mestecu so stale slovite gostilne, v katerih je popival John Falstaff s princem Henrikom, poznešim kraljem Henrikom V. Tukaj se tudi odigravajo mnoge Shakespeareove drame in komedije. Med slednjimi je najbolj znana »Vesele žene Windsorske«.

Kronanje novega angleškega kralja Jurija VI. bo, ne glede na spremembo na prestolu, 12. maja 1937. Spremenila se bo samo glavna oseba. Namesto kralju Edvardu bodo posedili krono na glavo Juriju VI. a tudi njegovi soprogi, kraljici Elizabeti. Aranzma ostane isti, samo soprogo peerov ne bodo nosile na glavi t'ar, kakor je bilo nameravano pod Edvardom VIII., marveč venčke, to pa zaradi tega, ker bo kronana tudi kraljica.

Vsi angleški listi zdaj polno predale s članki o princesi Elizabeti, ki velja za bo-

dočo kraljico Anglije. Ta princesa, najstarejša hčerka novega kralja Jurija VI. je že danes ljubljena vsega angleškega ljudstva. Ko je letos spomladi obhajala svoj 10. rojstni dan, ji je bilo dovoljeno prisesti k roditeljski mizi ter zajtrkovati z očetom in materjo. Angleški listi predstavljajo Elizabeto kot »najvažnejšega otroka« na svetu in so z malo zadovoljni. Za to imajo dovolj vzroka, kajti kraljice so na Angleškem zelo popularne.

Lani je prejela princesa Elizabeta s

svojo sestro ljubko darilo, hišico s punčkami. V tej hišici sta sestrici-princesi kuhali in urejali lastno gospodinjstvo. A Elizabeta kaže zanimanje tudi za druge stvari. Ze zdaj zbira rada fotografije, predvsem slike otrok, a tudi slike evropskih vladarjev. Rada našteva svoje sorodnike, katerih je blizu 400.

Do desetega leta princese Elizabete je vodila princesino vzgojo ne več mlada guvernanta miss Marion Crafford, ki stoji bodoči kraljici Anglije ob strani še danes.

Princesa Elizabeta pa bo dobila zdaj cel zbor novih vzgojiteljev. Seznaniti se bo morala razmeroma zgodaj z določami angleške ustave. Je že tako, da morajo biti otroci, ki jih čaka prestol, vzgojeni zelo elastično. Roditelja male princese polagata največjo pozornost na to, da se otrok navadi javnosti. Zato jemljeta princeso Elizabeto že zdaj povsod s seboj. Ti javni nastopi Elizabeti očitno zelo ugajajo, kajti z njih se vrača domov poživljena in razveseljena.

Levi in upniki

Kriza v amsterdamskem živalskem vrtu

Amsterdamski živalski vrt, eden najstarejših v Evropi, je že nekaj let v finančnih neprilikah. Gospodarska kriza in nazadujoče zanimanje za živalske vrtove sta jih povzročila. Vodstvo tega vrta je bilo zato prisiljeno, da je zaprosilo vlado za pomoč, upnike in obligacionarje pa za odlog plačil. Med tem ko je vlada pokazala voljo, da bi pomagala, so se pa upniki odločno uprli odlogu.

Mermoz živi!

»United Press« poroča iz Buenos Airesa, da je ondotni urad Air France prejel brezžično brzojavko ladje »Alcantara«, katere kapitan javlja, da se mu je posrečilo rešiti živega ponesrečenega francoskega letalca Mermoz in vso posadko slavnega letala »Croc de Sud«. Vest, da je Mermoz živ, je izzvala zlasti na Francoskem splošno veselje.

Ze leta niso dobili nobenih obresti več in seveda tudi ne kakšnih odplačil. Nekateri so na zborovanju, ki se je vršilo te dni, zahtevali, naj bi uprava prodala del izmed štiridesetih levov, ki so ponos živalskega vrta, izkupiček naj bi se porabil za plačilo obresti. Nato je ravnatelj živalskega vrta menil, da je za leve nemogoče dobiti kupce, a če upniki ne pristanejo na odlog, tedaj bo treba živali zaklati, ker bi zmanjkalo denarja za najbolj nujno prehrano živali. Upanje na državno podporo in morda tudi rjevenje lačnih levov — zborovanje se je vršilo v nekem poslopju živalskega vrta — sta večino upnikov pripravili končno do tega, da so glasovali za prošnjo ravnateljstva.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Barvasta luč in rastline

Zanimiv poskus je napravil ameriški botanik Enoch Karrer, ki je dal rastlinam rasti ne v dnevi, temveč v umetni barvani svetlobi. Pri tem je ugotovil da se rastline v rdeči luči krivijo druga od druge, v modri svetlobi pa delno druga proti drugi, delno druga od druge. V temnomodri luči dobe rastline najdaljše korenine, v oranžnordči pa najkrajše. V modrozeleni svetlobi dobe rumeno barvo, v oranžni pa posebno lepo zeleno zunanost.

A NEKDOTA

Ameriški državni tajnik Everts je imel za svoja oficijalna povabla namizni servis, na katerem je bil napis: facia non verba (dejanja ne besede). O tem napisu so se gostje pogosto razgovarjali. Dva stara gospoda, člana kongresa, se nekega dne nista mogla zediniti, kakšen pomen ima prav za prav ta napis. Eden izmed njiju je končno menil: »To pomeni: jejte in ne čenčajte!«

R. URBAN:

Vstajenje gospoda Treeja

Roman

»Velja,« je odgovorila gospa Gamblova, »razen zdravnik ne spustim k vam žive duše. In po zajtrku mi takoj spet ležite v posteljo; dobili boste dva aspirina in ovitek.«

»S svojim ovitkom me kar pri miru pustite,« je Robin. Zagodrnjal, »saj nimam pljučnice.«

»To nič ne de,« je odločno rekla gospa; »ovitek zmerom pomaga, vsekakor pa nikoli ne škodi. Razen tega vam dam zdajle nov obkladek.« Vstala je, snela varovano obvezo in pomohla prtič v raztopino octovokisle gline, da bi hladil višjemu nadzorniku mogočini rog na tisti. Vendar mu ga ni več mogla privezati, zakaj tisti mah je v predsofju zabrel telefonski zvonec.

»Na žalost,« je detektiv takoj nato začul gospodinjin glas pri aparatu, »gospod Robin ne more priti. — Ne, niti tedaj ne, če ga kliče policijski predsednik. V zadnjih zidih jeli je.«

Ze je stal višji nadzornik pri telefonu, zarenčal na gospo Gamblovo, ji vzel slušalo iz roke in se oglašil.

»Kaj naj storim?« je zajecjal v školjko. »Pred-

19

sednik hoče osebno govoriti z menoj? — Seveda, takoj pridem. Povejte polkovniku, da bom čez petnajst minut v Scotland Yardu.« Priklonil se je in obesi slušalo nazaj. Nato je zletela obveza v kot in copate za njo. Vse gospodinjin upiranje je bilo bob v steno. Robin se je napravil. V divji naglici je izdri predal, vzel vilice namesto žlice za obuvanje, se kakor riba zapodil za srajčnim gumbom pod posteljo in planil čez minuto skozi vrata. »Sami sebi napravite ovitek,« je svetovale užitjeni gospe Gamblovi za slovo in zdirjal po stopnicah.

Ko je prišel Robin v Scotland Yard, mu ni bilo treba dolgo čakati v predsobju policijskega predsednika. Tajnik je takoj javil, da polkovnik prosi. Le malokdaj je naneslo, da je stopil nižji uradnik v notranje svetišče Scotland Yarda. Komur se je pripetilo, tistega je čakala bodi si odslovitev v obliki višnjeve pole, bodi si odklovanje. Človek ni nikoli vedel, kaj se mu obeta in Robin je stopil v sobo kot pesimist. Prve predsednikove besede so bile tudi res takšne, kakor da bi opravičeval njegovo najhujša pričakovanja.

»Stramota!« ga je pozdravil policijski predsednik. »Človek ne bi verjel, kakšna zanikrnost se je ugnezdila pri nas. Scotland Yard ni okrevatišče za gospe, ki potrebujejo počitka! Zločinci imajo dandanes zlate čase, tolpe nam rastejo čez glavo; niti navzočnost policije jim ne brani, da ne bi razsajali po mili volji. Vodstvo kriminalnega oddelka je dokazalo svojo popolno nezmožnost. Konec!«

Polkovnik je skočil pokonci in nekažkrat z dol-

gimi koraki krenil po sobi sem ter tja. Nato je mahoma obstal pred višjim nadzornikom in rekel:

»Višji komisar Maxwell in komisar Fitzner sta zdaj pri mrliški obravnavi v Wembleyu. Kakor hitro se vrneta v Scotland Yard, ju oba odvezem službe in ju postavim do nadaljnjega na razpoložanje. Vi, višji nadzornik Robin, prevzamete še danes vodstvo oddelka za umore, to pa na poskušnjo za mesec dni, da vidim, kako se boste obnesli. Doslej sem vas poznal kot zmagovalnega uradnika in upam, da me ne boste razočarali. A govoriva o nadzorniku Bartonu. Sedite, Robin.«

Višji nadzornik, ki je bil zardel kakor kuhan rak, je z globokim priklonom ustregel vabilu in togo sedel v naslanjaj nasproti pisalne mize. Polkovnik je pritisnil na gumb zraven miznega telefona, na kar je skoraj hipoma vstopil tajnik.

»Recite dr. Woodu, da prosim,« je rekel predsednik, in čez nekaj trenutkov je prihitel policijski zdravnik.

Kako je z nadzornikom Bartonom?« je vprašal vsemogočni po kratkem pozdravu.

»Dobro,« je odvrnil dr. Wood. »Svinčenka je prebila zapisnico, ki jo je nosil Barton v desnem prsnemu žepu, ter občila med tretjim in četrtem rebresom. Davi smo jo izdri iz rane. Obstrel na čelu je povzročil tri centimetre dolgo prasko brez bistvene ranitve kosti. Samo zaradi precejšnje izgube krvi je ranjenec oslabil. Temperatura ni Bog ve kako zvišana, in pričakovati je, da bo zdravljenje normalno napredovalo.«

9. poglavje

Bolniška postelja nadzornika Bartona je stala na njegovo izrečno željo v izbi, ki je mejila ob sobo umora in v kateri so bili položili truplo gospoda Treeja na mrtvaški oder. Detektiv se je po davišnji operaciji prav dobro počutil, in sestra, ki so jo bili poklicali iz policijske bolnice, da bi mu stregla, je brala svojemu bolniku novice iz časnikov.

Kulturni pregled

Narodna smer v glasbeni umetnosti

Po smrti Emila Adamiča

▼ svojem najnovejšem delu »Les deux sources de la morale et de la religion« (Dvojni vir morale in religije) govori slavni francoski filozof Henri Bergson o pritisku določene in zaključene ocialne grupe na posameznika; ta pritisk je eden izmed virov, iz katerega poteka moralnost. Ob tej priliki opozarja Bergson na posebne socialne lastnosti človeškega duha, ki v svojem nadaljnjem razvoju po naših mislih niso brez pomena za umetnostno življenje v narodu. Bergson pravi: Človekove socialni instinkti, ki smo ga opazili na dnu socialne obveznosti ima, ker je instinkt relativno nespremenljiv, vedno in vsekdar za svoj smoter zaključeno socialno grupo, pa najsi je sicer le-ta še tako razsežna; toda nikakor nima za cilj človeštva, zakaj med narodom, in naj bi bil še tako velik, in med človeštvom je ogromna razdalja od končnega do neskončnega, od zaključene do odprtega; štadi pravimo, da se v družini opravi učna doba za državljanske kreposti in da se s tem, ko ljubis domovino, pripravljaj za ljubezen do človeškega rodu; nasa simpatija bi se tako razširjala v vztrajnem napredovanju, bi rasla, pri tem pa ostajala ista; naposled bi objela vse človeštvo. Toda to je umovanje a priori, ki je izšlo iz čisto intelektualistične predstave o duši.

Na drugem mestu pravi Bergson: Ko je natura dala človeku moralno izgradnjo, kakršno je potreboval, da lahko živi v grupi, je verjetno storila vse, kar je mogla storiti za človeški rod; človeštvo kot enotna družba, objemajoča vse ljudi, ne obstoji in mogoče kot taka ne bo nikdar obstojalo.

Drugi vir morale je po Bergsonu v nasprotju z moralnim pritiskom zaključene družbe; je svobodna privlačnost življenja genijalnih posameznikov, ljudi izjemne duše, kakor so svetniki v krščanstvu ali stari poganski modrece in magi, ali izraelski proroki, katerih vzpon ljubezni je šel preko meje njihovih zaključenih socialnih grup na ostalo človeštvo, vendar ne po razumski poti, temveč po vrojenem zanosu ljubezni (élan d'amour).

Ko se zdi, da je človek po svoji naravi navzlic ožjemu moralnemu instinktu sposoben za vzpon preko ožjih meja zaključene socialne grupe, kadar zablisti pred njim žar velikega vzornika, se nam zdi nasprotno, da je ostalo duhovno življenje zaključene družbe predvsem usmerjeno samo vase in da ima tendenco, razviti duhovne moči haš te ožje družbe. Pri tem ga vodi prepričanje, da prav z lastnim izživljanjem in z lastno poglobitvijo opraviča ono nalogu, ki jo je usoda naložila sleherni socialni grupi in ki je za vse druge skupine tem koristnejša in dragocenejša, čim bolj intenzivno je njeno lastno notranje življenje. To pa prav tako, kakor je posameznik dragocenejši za družbo, v kateri živi, čim polnejše in plodonosnejše je njegovo lastno življenje.

Kakor je veliki rezultat civilizatoričnega napredka v tem, da se je čim močnejše in bogatejša izoblikovala osebnost posameznika, tako se nam zdi, da vodi ista razvojna črta tudi do poudarjenega individualiziranja posameznih zaključenih socialnih skupin.

Zato se nam zdi utemeljeno globoko v razvoju človeškega duha, da so slovanski narodi, zlasti oni, ki so bili do novejšega časa politično nesvobodni, s toliko vmezo in vztrajnostjo začeli gojiti ono umetnost, ki je svoje vire iskala in našla v umetnosti lastnega naroda, v umetnosti, ki je bila sicer preprosta v svojih sredstvih, pa izredno močna v svojem izrazu, v svoji življenski sili pa skoraj nemrljiva.

Nas Slovencev se je ta smer narodno umetnosti dotaknila dokaj pozno in le narhalo. Zdi se nam, da je nemalo v zvezi z našo politično nesvobodo, iz katere smo šele pred kratkim izšli vsi še težko otovorjeni z naziranj na svet in na lastno duhovno življenje, kakršna so bila mogoča le v času, ko nismo bili sami svoji gospodarji. Odtod so izvirale tudi v umetnosti one internacionalistične tendence, ki so šle za tem, da se vsaj po tehniki približamo za padnim narodom, mi, ko smo komaj začeli kot narod živeti in ki smo daleč zaostali v duhovnih življenskih oblikah. Podjarmljeni geslom sosednih starih kulturnih narodov smo mislili, da je že dovolj, če se v zunanosti prilijemo njihovega duha in tako postanemo njim enakovredni. Prezrli

smo pri tem, da je razlikovanje med tehnično kake umetnine in med njeno vsebino zgolj razumsko, dejansko se pa to dvoje ne da ločiti. Prav tisto, kar daje kakšni umetnini ceno in vrednost, se ne da niti prenesti niti posneti. A vse to je končno vodilo do spoznanja, da nam je treba iskati svoje vsebine in tej vsebini prikladne tehnike. In da ta vsebina, če hoče biti pomembna za naš narod in zaradi tega tudi drugod, ne more in ne sme biti v nasprotju s tem, kar lastni narod občuti globoko v svojem glasbenem doživljanju.

★
In tu je naš Emil Adamič že zgodaj, sledeč svojemu srečnemu instinktu, ubral tisto pot, ki se ji ne more izogniti noben narod, če hoče izvršiti svojo sekularno nalogo in zam pred seboj opravičiti svoje duhovno prizadevanje ter izpolniti svoje poslanstvo med drugimi in z drugimi narodi. Nam Slovencev je Emil Adamič kakor doslej nikdo drug izmed njegovih tovarišev postavil s svojim delom vokalni kamen narodne glasbene umetnosti. Mogoče ga je pri tem vodila zavestna tendenca, da nam ustvari dela s slovenskim narodnim obojejem. Ta, prav njemu posebno svojstvena in značilna poteza se kaže že zelo zgodaj in v času, ko je v naših umetnostnih stremeljih in misljenjih še prevladovalo geslo internacionalnosti. Čisto spontano in voljno sledeč svoji naturi, je pri Adamiču prišlo do izraza vse tisto osebno, kar občutimo

Simfonični koncert Ljubljanske filharmonije

V petek je dala Ljubljanska filharmonija v veliki unionski dvorani svoj prvi simfonični koncert tekoče sezone. Koncert bi imel dirigirati mladi in nadarjeni bolgarski skladatelj Bojan Ikonov, ki pa je kmalu po prihodu v Ljubljano zbolel, tako da je vodstvo skoraj v zadnjem hipu prevzel dr. Danilo Švara.

Kakor je na koncertnih programih poudaril L. M. Š., je bil program koncerta po svoji sestavi izredno zanimiv, pa naj ga presojamo s stališča narodnosti zastopanih avtorjev ali pa s stališča glasbene smeri posameznega skladatelja.

Sporred je otvoril Ikonov s svojo »Symphonie en Fa«, od katere pa je bil postavljen v program samo njen prvi stavek pod naslovom »Simfonični stavek«. Toda že iz izvajanja stavka se da z gotovostjo sklepati, da avtor razpolaga s širokim in temeljitim znanjem, zlasti še v kolikor gre za povsem samostojno vodstvo posameznih instrumentov ali instrumentalnih skupin. V izredno smelo polifonsko pisano stavku, čigar slog sponjuna ponekod nekoliko na Roussela, se nam je Ikonov predstavil kot radikalen in razborit komponist.

Odkar črpajo mnogi sodobni avtorji svoj glasbo iz narodove folklorne, ki je posebno pri najjužnejših Slovanih glede ritmičnosti izredno pestra in raznolika, smo tudi pri Ikonovu pričakovali, da bo izvajalec s svojim simfoničnim stavkom prezentiral trd oreh. Vendar pa je stavek pisan vseskozi v regularnem tričetrtinskem taktu, ki le ponekod dobiva videz neregularnosti, ki le duhoviti in svežimi, v razne taktovne dobo vpadajočimi ritmičnimi udarci posameznih instrumentov. O folklori bi mogli tedaj govoriti samo glede ritma, nikakor pa ne glede muzikalne invencije. Stavek je zgrajen z jako prozorne arhitektonske logiko in ni po svoji obliki kar nič preveč »moderen«.

Skladba je pri nas doživela svoj ognjeni krst ter jo je publika kvitirala z odkritosrečnim ploskanjem. Škoda, da nismo čuli celotne simfonije, da bi si mogli izpolniti sodbu o kompozicijski tvornosti Ikonova.

Čajkoveškega klavirski koncert v b-molu s spremljevanjem orkestra smo v Ljubljani čuli v isti solistovski zasedbi že dvakrat. Prof. Ivan Noč je tudi tokrat dokazal, da so mu najvratolomnejše in bravurozne oktavne pasaže ter najtežavnejši akordni prijemi vse prej kot tuji. V vsakem treh stavkov je postavljen pianist pred največje možnosti, da se uveljavi nad orkestrom, čigar part je pisan s sprevnostjo, ki je prav posebno lastna romantiku Čajkovskemu. Zato pa zahteva solistovski part izvajalca močne udarne potence in virtuozu z vsemi atributi.

pri njem kot tipično slovensko. Adamičeva duša je bila izredno občutljiva, bil je obdarjen z nenavadno sočno fantazijo in zaradi tega posebno dostopen vsakemu vplivu, na katerega je njegova fantazija reagirala z bujno tvornostjo zategadelj je razumljivo, da pomeni njegovo življenje neprestan umetniški vzpon. Njegove prve stopinje so bile sicer še negotove, ter se je njegova originalnost v početku le plaho in z nekim trudom kazala v njegovih začetkih. Ali kakor se pomladi zvonec s težavo prerije iz zamrzlih trdih tal, da potem tem razdostneje pozvanja na spomladanskem solncu, tako je Adamičovo srce razdostno zavnelo, ko se je vrnil v svobodno domovino, in je pelo čedalje polnejše, odkrivalo čedalje večje svoje globine in se včasih nemalo predajalo čisto mističnim daljinam.

Prav čudežna je Adamičeva rast v teku zadnjega desetletja. Tu mu je srce narekovalo dela, ki bodo po svoji čustveni globini, po močnem življenjskem elanu, po izredni razsežnosti svojih kril nesla sama sebo in njegov spomin v daljino našo bodočnost. Če gledamo Adamičovo umetniško tvorbo v vsej njeni obširnosti, seveda dela njegovih početkov nimajo tiste moči kot zadnja, vendar v vseh plameni isti prvotni žar, ki se je v zadnjih delih razplamtel do tolikega blišča, da blesti preko vse naše zemlje in nam bo sijal skozi vse temine bodočnosti. Ta sijaj Adamiča, ki je kot nobeden izmed nas našel pravo pot, po kateri ima kreniti naša glasbena tvornost, če hoče služiti svojemu narodu in s tem človeštvu, bo bodočim generacijam v našem glasbenem življenju kakor zvezda vodnica podobna oni, ki je vodila kraje iz jutrove dežele k mističnemu cilju duhovne izpolnitve.

Anton Lajovic

Vsa navzoča publika se je solistu oddolžila z burnim in spontanim ploskanjem ter ga po odsvirnem koncertu še večkrat priklicala na oder.

Domače komponiste je na sporedu zastopal L. M. Škerjanc s svojo tridelno kompozicijo »Preludij, arija in finale«, s katero je nedvomno dokazal, da ume ravnat pri posebno z godalnim orkestrom, ki mu zveni polno in sočno. Škerjanc je s to skladbo ponovno dokumentiral, da pozna do najsubtilnejših podrobnosti tehniko posameznih instrumentov, kakor tudi raznolike barvitosti njihovih mnogostranskih kombinacij.

»Preludij« je zgrajen s širokim in pogumnim zajemom, vseskozi konsekvntno in koncizno ter je posebno glede interpretacije izredno kompliciran. V drugem delu, »Ariji« kjer je violi poverjen daljši melodični, a tudi tehnično obsežnejši part, se je prav eminentno izkazal solo-violist Avgust Ivančič, prof. na Glasbeni Matici. Stavek zahteva od solista mnogo tehničnega znanja in izrazite poglubljenosti v podajanju, kar je Ivančič, za katerega je bil — če se ne motim — stavek tudi napisan, rešil občuteno in z vso virtuoznostjo; za kar mu gre vsestransko priznanje. Če sem že o »Preludiju« rekel, da je zgrajen s širokim in pogumnim zajemom, potem velja to prav posebno še za tretji del skladbe, za »Finale«, kjer je komponist v dobro premišljenih in vestno gradiranih impulzivnih izbruhih pokazal svoj neugnani temperament.

Ta skladba je bila tokrat kot celota v Ljubljani prvičkrat izvedena, kar moramo Ljubljanski filharmoniji šteti kot absoluten plus pri uveljavljanju njenega nacionalno-kulturnega glasbenega programa.

Zadnjo točko na programu je prispeval Francoz J. Ibert s svojimi »Escale«, silikajočimi pestro življenje v pomorskih lukah. S pogumnimi potezami je komponist uporabil vse mogoče barvne nijanse in se pokazal impresionalista z vsemi svojstvi te, posebno med Francozi močno razširjene struje. Pa tudi po svoji muzikalni invenciji je skladba izredno pestra in barvita. Prav zanimiva je proti koncu prvega stavka barvna kombinacija viol ter sordiniranih rogov in trobent. V drugem stavku ima oboja glavno vlogo ob ritmično in pa barvno drznem spremljevanju ostalega orkestra. V tretjem stavku pa čujemo zanostno in v najrazličnejših kombinacijah in gradacijah izvedeno špansko pesem, polno strasti in ekstravagantnih ritmičnih impulzov, dokler se stavek ne konča v veselem in bučnem plesnem vrvežu.

Dirigent Švara je, kakor že omenjeno, prav v zadnjem trenutku vskočil za Ikonova. Kaj se to pravi, zna ceniti samo oni, ki je posvečen v delo in intenzivnost, ki mu mora dirigent vložiti v tako drmo tveganje. Koncert je šel z odra takorekoč z eno

samo vajo pod Švarovo taktirko. In če je uspeh bil kljub temu na izredno visoki umetniški stopnji, potem naj bo na tem mestu izrečeno dr. Švari vse priznanje. Saj je moral v pičlih 48 urah prav temeljito predelati ves obširen partiturni material, na kar se vreden dirigent običajno najmanj nekaj tednov prej pripravlja. Od Čajkovskega, ki zahteva glede na soigro s solistom prav pedantne pazljivosti, pa do interpretacijsko kompliciranega Škerjancja in do barvno pestrega ter invencijsko bogatega Iberta — v vsem je bil Švara doma, vsemu je bil kos, vse je prinesel s širokim muzikalnim pojmovanjem, gledajoč v glavnem na splošno linijo, dočim za izdelavo in izpolnjenje detajlov ni bilo več časa. Boljkega spričevala, kakor si ga je sam dal s tem koncertom drju Švari pač ni mogoče dati.

Kakor pa je pokazal dirigent vso svojo visoko kvalificirano rutino, tako ne smemo pozabiti orkestra Ljubljanske filharmonije, ki je zaradi nenadne spremembe v vodstvu koncerta bil postavljen pred hudo preizkušnjo: dati koncert za vsako ceno in iztrgovati za to mnogo intenzivnega in naporega dela. V pogledu izvajanja so se sicer tupatam pokazali malenkostni nedotaki, ki pa so vse prej kot neopravičljivi.

Kljub omenjeni oviri je moralni uspeh koncerta neovrgljiv, ne pa tako gmojni uspeh, saj je dvorana bila tako škandalozno slabo zasedena, kakor bi tega pri simfonični koncertni prireditvi nikoli ne mogli in spriču redkosti podobnih večerov niti ne smeli pričakovati. Da se s takim obiskom ubija v zasnovateljih simfoničnih koncertov in v koncertantih samih vsako navdušenje za plodovito in resno glasbeno-kulturno delo, je jasno kot na dlani. Ape.

Iz življenja na deželi

POLJČANE. Te dni se je vršila občinska seja, na kateri je novi občinski odbor prevzel posle. Sklenilo se je soglasno, da ostane sedež občine v Peklu. Izvolili so se novi krajevni šolski odbori za Laporje, Poljčane in Studenice. Poljčanski šolski odbor sestavljajo gg. Čilenšek, Hauptmann Josip, Gajšek in Trunkl. Zastopnik za meščansko šolo v Slovenski Bistrici je župan g. Detiček Anton. Župan bo uradoval celodnevno v torkih in petkih in v nedeljo dopoldne. Novi so tudi živinski ogledniki. Za mesnega oglednika je določen občinski sluga. Njegovo mesto se prvega decembra po konkurzu odda najnižjemu in najspodobnejšemu prosilcu. Zupanu se zniža plača na 500 Din, tajniku pa na 900 Din. Za blagajnika je bil izvoljen g. Gajšek. Priznana mu je mesečna nagrada 100 Din. Znesek za občinsko razsvetljavo se določi na prihodnji občinski seji, ki bo to nedeljo. V občinski kmetijski odbor so prišli gg. Hauptmann Ivan, Kitek iz Studenice, Uršič, Bohak in Modrič. Pregleda in popravi naj se nekaj potrebnih mostov v kraju in bližnji okolici.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Torek 15. decembra: zaprto.

Sreda 16. decembra: Tudi Lela bo nosila klobuk. Red A.

Četrtek 17.: Na ledeni plošči. B.

Begovičeva drama provincijalnega dekleta: »Tudi Lela bo nosila klobuk« se dogaja v majhnem dajmatinskem mestecu in slika duševni konflikt Lela, ki koleba med ljubeznijo in dolžnostjo.

Wernerjeva aktualna igra: »Na ledeni plošči« predstavlja najupelejšje težko dolo poslednje dobe. Na čeških in tudi inozemskih odrih je dosegla nenavadno visoko število repriz. Najaktualnejši problemi sodobnosti so prikazani na deloma resen deloma komičen način. Razkol nad starejšo in mlajšo generacijo tvori jedro igre.

ZLOMLJENO SRCE

Zakaj
toliko žena izgubi
pravo ljubezen svojih
mož

7 nevest na vsakega ženina

Nikdar prej niso bile toliko tekmovalne za srca mož kakor danes. Dekle, ki se zane mari in je videti stara, ki izgubi svojo svežo, mladostno polt, ima malo upanja na možetev. Tudi poročena žena, ki gre po isti poti, je v nevarnosti, da ji kaka mlajša in privlačnejša žena prevzame pravo ljubezen njenega moža. Moški iščejo mladost — vedno samo mladost. Zdravniki in učenjaki zdaj povsod iščejo nove metode, po katerih bi bile žene vedno videti mlade. Največje doseganje odkritje na tem področju je način pridobivanja vitalnega elementa kožnega tkiva (biocel) iz mladih živali. Ta proizvod uporabljate na zunan, on pa krepi in redi Vašo kožo ter jo napravi svežo in čudovito mladostno. V kliničnih poizkusih, ki jih je prof. dr. Stejskal izvedel pri ženah, starih od 55 do 72 let, so gube izginile v 6 tednih. Čisti biocel, pridobljen iz skrbno izbranih mladih živali, je zdaj kombiniran z rožnato kremo Tokalon. Uporabljajte jo preko noči. Belo kremo Tokalon (ki ni mastna) pa je treba uporabljati zjutraj. Ta krema krepi in napenja kožo ter popolnoma odstrani razširjene znojnice. Uspešni rezultati so zaznameni, ali pa se Vam denar vrne.

OPOMBA: Puder Tokalon s smetanovito peno je edini, ki bi ga bilo treba uporabljati s kremo Tokalon.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Torek 15. Seviljski brivec. Red B.

Sreda 16. decembra: La Bohème. Ued Sreda.

Četrtek 17.: Botra Smrt. Red Celtek.

»Seviljski brivec« spada med bisere operne literature, ter se odlikuje s številnimi bravuroznimi arijami. Zasedba običajna, partijo grofa bo pel g. Banovec.

Puccinjeva opera »La Bohème« je dosegla nenavaden uspeh, h kateremu so pripomogle odlične kreacije sodelujočih. Rudolfa poje tokrat g. Banovec.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je preminul po kratki mučni bolezni naš iskreno ljubljani soprog, oče in stari oče, gospod

MATEJ KAVČIČ

šolski upravitelj v pok. in častni občan občine Jurklošter

danes ob pol 3. uri v 75. letu svoje starosti.

Pogreb se bo vršil v sredo 16. decembra 1936, ob 15. uri iz hiše žalosti

Studenec, Frankopanova ul. 1, na tamkajšnjo pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo služila 17. decembra ob 7. uri pri Sv. Jožefu.

Studenec pri Mariboru, Nedelice, Sv. Jurij v Slov. gor., Beograd,

dne 14. decembra 1936.

ANTONIJA KAVČIČ, roj. PRAZEN, soproga; LOJZE, MARICA in

JADVIGA, otroci; LOJZE PUPIS, zet; IDA KAVČIČ, roj. BENČAN,

snaha; SONJA, GOJKO in BORIS, vnuki.

